

وەفاپی کوردستان

رۆژنامەی رسمی هەرێمی کوردستانه - وەزارەتی داد دەرى دەکات

ژمارە (۲۴۲) سالی نوزدهم ۲۰/تشرینی دووم/۲۰۱۹/زایینی ۲۹/گەلاریزان/۲۷۱۹/کوردی ۲۲/ردییعی یەکەم/ ۱۴۴۱ کۆچى

243

لەم ژمارەيەدا :

- ۱ ل رینمايی ژمارە (۵) سالی ۲۰۱۹ وەزارەتی خویندنی بالا و توپشنهودی زانستی
- ۲ ل رینمايی خویندنی بالا/ماستەر لە زانکۆ حکومييەكانى هەرێمی کوردستان
- ۳ ل رینمايی ژمارە (۶) سالی ۲۰۱۹ وەزارەتی خویندنی بالا و توپشنهودی زانستی
- ۴ ل رینمايی خویندنی دكتۆرلا له زانکۆ حکومييەكانى هەرێمی کوردستان
- ۵ ل رینمايی ژمارە (۷) سالی ۲۰۱۹ وەزارەتی خویندنی بالا و توپشنهودی زانستی
- ۶ ل رینمايی خویندنی بالا / دبلۆمى بالاي يەك سالەي ئەکاديمى له زانکۆ حکومييەكانى کوردستان
- ۷ ل رینمايی ژمارە (۱۱) سالی ۲۰۱۹ وەزارەتى نەوقاف و کاروباري ئايىنى
- ۸ ل رینمايی تاييەت بە دروست كردنى مزگەوت و ھۆلى بۆنە كان له لايەن خىرخوازانەوە
- ۹ ل رینمايی دارايى ژمارە (۱۲) سالی ۲۰۱۹ وەزارەتى دارايى و ئابورى
- ۱۰ ل رینمايی تاييەت بە گواستنەوهى فەرمابنەرانى گرېبەست
- ۱۱ ل رینمايی دارايى ژمارە (۱۳) سالی ۲۰۱۹ وەزارەتى دارايى و ئابورى
- ۱۲ ل رینمايی تاييەت بە خواردىنى بەندىيەكان
- ۱۳ ل بەيانى ژمارە (۱) سالی ۲۰۱۹ وەزارەتى ئاوەدان كردنەوه و نيشته جن كردن
- ۱۴ ل هەموارى بەيانى ژمارە (۴) سالى ۲۰۱۶ تاييەت بە (قەدەغە كراوهە كانى رىنگا گشتىيەكان و پردهكان)
- ۱۵ ل بەيانى ژمارە ۱ - ۲ - ۳ سالى ۲۰۱۹ وەزارەتى كاروکاروباري كۆمەلايەتى
- ۱۶ ل بەيانى ژمارە ۱ - ۲۵ - ۲۶ - ۲۷ سالى ۲۰۱۹ وەزارەتى تەندروستى
- ۱۷ ل بەيانى ژمارە (۱۰) سالى ۲۰۱۹ وەزارەتى ئاوخۇ
- ۱۸ ل هەموارى سېيىھەمى رینمايى ژمارە (۳) سالى ۲۰۱۶

وَقَايَةِ كُوْرِدِسْتَانِ

الجريدة الرسمية لأقليم كوردستان - تصدر من قبل وزارة العدل

العدد (٢٤٣) السنة التاسع عشر ٢٠١٩ /تشرين الثاني /٢٠١٩ ميلادي /٢٩ /گەلۇزىزان /٢٧١٩ /كوردي ٢٢ /ربيع الأول ١٤٤١ هجري

243

ص ٤٠

بيان رقم (١٠) لسنة ٢٠١٩ وزارة الداخلية

بيان التعديل الثالث لتعليمات عمل مكاتب و شركات تعليم السياقة

المرقم (٣) لسنة ٢٠١٦

فهرست المواضيع باللغة الكوردية فقط

١	تعليمات رقم (٥) لسنة ٢٠١٩ وزارة التعليم العالي والبحث العلمي
١٢	تعليمات رقم (٦) لسنة ٢٠١٩ وزارة التعليم العالي والبحث العلمي
٢٢	تعليمات رقم (٧) لسنة ٢٠١٩ وزارة التعليم العالي والبحث العلمي
٢٩	تعليمات رقم (٢) لسنة ٢٠١٩ وزارة الأوقاف والشؤون الدينية
٣٥	تعليمات رقم (١٢) لسنة ٢٠١٩ وزارة المالية والاقتصاد
٣٦	تعليمات رقم (١٣) لسنة ٢٠١٩ وزارة المالية والاقتصاد
٣٧	بيان رقم (١) لسنة ٢٠١٩ وزارة الاعمار والاسكان
٣٨	بيان رقم (١ - ٢ - ٣) لسنة ٢٠١٩ وزارة العمل والشئون الاجتماعية
٣٩	بيان رقم (٣٤ - ٣٥ - ٣٦ - ٣٧) لسنة ٢٠١٩ وزارة الصحة

No. 243 Date : November , 20 , 2019 Vol.: 19

وەزارەتی خویندنی بالا و تويىشنهوھى زانستى

ژمارەتى : ۱۷۶۰۱ لە ۲۰۱۹/۱۰/۲۷

رېنمايى ژمارە (۵) ئى سالى ۲۰۱۹

رېنمايى خویندنی بالا/ماستەر لە زانکۆ حکومييەكانى ھەرييى كورستان بۇ سالى خویندنى (۲۰۲۰ - ۲۰۱۹)

ئاماژە بە كۆنۈسى كۆبۈونەوھى ژمارە (۵) ئەنجومەنى وەزارەت كە لە رىكەوتى (۲۰۱۹/۱۰/۱) و (۲۰۱۹/۱۰/۶) ئەنجام درابۇو، بىپارىدرا بە دەركىدىنى رېنمايى خویندنی بالا/ماستەر لە زانکۆ حکومييەكانى ھەرييى كورستان بەم شىيەھىي خوارەوە:-

تەوهرى يەكمەم/ مەرجەكانى پېشکەش كردن:

۱- مەرجى تىكراي نمرە (معدل) ئى بەكالۆريۆس:

أ. مەرجە تىكراي نمرە (معدل) ئى بپوانامەي بەكالۆريۆسى پېشکەشكار لە (۶۰%) كەمتر نەبىت، جگە لە دەرچوووانى كۆلىز/ فاكەلتى/اسكولەكانى (پىشىكى، پزىشکى ددان، دەرمانسازى) كە رەچاوى تىكراي نمرەيان بۇ ناكىرىت، لىرەدا تىكراي نمرە (۶۰%) هىچ خالى وەرنაگىرىت بۇ چوونە ناو پېشبركى، بەزىادبۇونى ھەر نمرەيەك لە تىكراي نمرە بەكالۆريۆس خالىك وەردەگىرىت (بۇ نمونة ئەگەر پېشکەشكارىك تىكراي نمرە بەكالۆريۆسى (۶۵%) بۇ (۵) خالى پى دەدەرىت بۇ چوونە ناو پېشبركى، ئەگەر پېشکەشكارىكى دىكە تىكراي نمرە (۷۰%) ئى ھەبۇو ئەوا (۱۰) خالى پىدەدرىت.

ب. ئەو پېشکەشكارانەي تىكراي نمرە (معدل) ئى بەكالۆريۆسيان لە (۶۰%) كەمترە، ئەوا مەرجە دېلۆمى بالا يەك سالەي ئەكاديمى لە زانکۆ حکومييەكانى ھەرييى كورستان بخويىن، دواتر مافيان ھەيە پېشکەشى خویندنى بالا/ماستەر بىكەن بە شىيەھىيەك كە رېزە (۶۰%) ئى نمرە لەسەر كۆنمرە دېلۆمى بالا يەك سالەي ئەكاديمى دەبىت و رېزە (۴۰%) ئى نمرە لەسەر كۆنمرە بەكالۆريۆس دەبىت، ھەر بروانامەيەكى دېلۆمى بالا كە لە لاين زانکۆكان نەبەخشارابىت ئەوا ھەزماز ناكىرىت بۇ ئەم مەبەستە

۲- مەرجى ئاستى توانستى زمانى ئىنگلىزى لە كاتى پېشکەشكىدن: لە كاتى پرۆسەي پېشکەشكىدن ھەمۇ خوازىيارىك مافى پېشکەشكىدن بۇ خویندنى بالا/ماستەر ھەيە بەبى ھەبۇونى مەرجى توانستى زمانى ئىنگلىزى، بەلام مەرجە قوتابى/خوینىدكارى وەرگىراو لەگەل دەستپىيەكىدىنى خویندنى ئەكاديمى و پېش تاوتويىكىدىنى ماستەرنامەكەي يەكىك لەم دوو مەرجانەي خوارەوە سەبارەت بە توانستى زمانى ئىنگلىزى دەستەبەر بکات، بە پىچەوانەو ئەگەر مەرجى توانستى زمانى ئىنگلىزى داواكراوى ھاتوو لە خالى (أ) يان ب(ب) خوارەوھى لە ماودى ياساىي خوینىن و ماودى درىزكىرىنەوھى خوینىن بەپىي ياسا و رېنمايىهەكان بەدەست نەھىن، ئەوا راستەو خۇ فەرمانى سرىنەوھى ناو (ترقىيە قىيد) يان لە زانکۆكان بۇ دەرددەرىت:-

أ- مەرجە قوتابى/خوینىدكارى وەرگىراو بەشدارى بکات لە خولى فيركارى زمانى ئىنگلىزى لە سېنتەرەكانى زمانى زانکۆ حکومييەكانى كورستان و تاقىكىرىنەوھى دىيارىكىدىنى ئاست (Placement Test) ئەنجام بىدات بەپىي ئاستەكەي بەشدار بىت لە خولەكە ھەر وەكولە خشتهى خوارەوە ۋۇنكرابەتەوە و دواتر مەرجە قوتابى/خوینىدكارى وەرگىراو بۇ گشت بوارەكان ئاستى (Pre-intermediate) لە سېنتەرەكانى زمان بە سەركەتووپىي تەواو بکات و لە تاقىكىرىنەوھى كۆتاپىي ئاستەكە دەربچىت.

ئاست (Level)	کود	IELTS-Academic	TOEFL-iBT	TOEFL-PBT	PTE	ئاست دواي تەواوکردن
Beginner	A1	3 يان كەمتر	1-19	1-370	1-24	A2
Elementary	A2	3.5	20-30	371-383	25-35	B1
Pre-intermediate	B1	4 و 4.5	31-58	384-413	36-51	B2
Intermediate	B2	5 و 5.5	59-72	414-496	52-66	C1

ب- يان مەرجه نمرەي (5) يە تاقىكىرنەوهى نىودەولەتى (IELTS-Academic) ياخود ھاوتاكانى وەك (Academic-PTE PEARSON ,TOEFL-iBT, TOEFL-PBT) بەپىي ستانداردى نىودەولەتى بەدەست بەھىنېت.

تىبىينى:

أ. سەبارەت بە ئەنجامدانى تاقىكىرنەوهى نىودەولەتى توانسى زمانى ئىنگلەيزى وەك (Pearson Academic-PTE, TOEFL, IELTS-Academic) تەنها لە سىئىتەرەكانى پارىزگاكانى ھەرىمى كورستان (ھەولىر و سلىمانى و دھۆك) كارى پىدەكرىت، ھەروھا لەگەل ولاتانى (ئەمرىكا و بەریتانيا و كەنەدا و نیوزلەندا و ئۆستراليا). بە پىچەوانەوھ كارى پىنناكرىت.

ب. پىويىستە لەسەر زانكۆكان راست و دروستى (صحە صدور) بۇ بىرۋانامەي توانسى زمانى ئىنگلەيزى تاقىكىرنەوهىكانى (PEARSON Academic-PTE و TOEFL و IELTS) بىشىكەشكاران بکەن.

ج. بىرۋانامەي خولى زمانى ئىنگلەيزى سىئىتەرەكانى زانكۆ حکومىيەكانى كورستان كە لە سەرەتاي سالى (٢٠١٩) بە شىوازى نوى كراوهەتەو بۇ ماوھى (٣) سى سال كارى پىدەكرىت. ھەروھا تاقىكىرنەوه نىودەولەتىيەكانى زمانى ئىنگلەيزى وەك (PEARSON Academic-PTE, TOEFL, IELTS-Academic) بۇ ماوھى (٣) سى سال (لەسەر بىنەماي پىكەوتى تاقىكىرنەوه) كارى پىدەكرىت بە مەرجىيەك بىرۋانامەكانى (PEARSON Academic-PTE, TOEFL) كە ماوھى دوو سالىان بەسەر تىپەرىيۈو، پىويىستە پىتشووتى راست و دروستى بۇ بىرۋانامەكانىان لە زانكۆكان ئەنجام درابىيت.

د. ئەو پىشىكەشكارانەي ھەلگرى بىرۋانامەي (بە كالۋرپۇس)ن لە پىسپۇرى زمانى ئىنگلەيزى و وەرگىرەن، پىويىستە تاقىكىرنەوهى توانسى زمانى ئىنگلەيزى ئەنجام بدهن و ھەمان ئاستى خالى (٢-٢ مەرجى زمانى ئىنگلەيزى) لە (تەوهرى يەكەم) ئاماژەي پىدرادوھ لەسەر يەنەن جىبەجى دەكرىت.

ھ. ئەگەر لە كاتى پىشىكەشكىردن، پىشىكەشكار توانسى زمانى ئىنگلەيزى بەپىي خشتهى خالى (أ) ئى سەرەتە ھەبوو، ئەوا بۇ ھەر ئاستىيەك (٢) دوو خال بە پىشىكەشكار دەدرىت لە كاتى چوونە ناو پىشىركى.

٣- مەرجى تاقىكىرنەوهى توانسى زانسى:

أ- مەرجه پىشىكەشكار لە تاقىكىرنەوهى توانسى زانسى دەرىچىت (واتە مەرجه بە لايەن كەم ١٥ نمرەي لە ٣٠ نمرەي تەرخانكراو بۇ تاقىكىرنەوه بەدەست بەھىنېت، بەپىچەوانەوھ مافى چوونە پىشىركىي نىيە)، لىرەدا نمرەي (١٥) پانزه لە تاقىكىرنەوه ھىچ خال وەرناگرەت واتە (٠) سفر (خال)ى دەبىت و بە زىادبۇونى ھەر نمرەيەك (١) يەك خالى بۇ زىاد دەكرىت (بۇ نموونە ئەگەر پىشىكەشكار نمرەي (١٦) ئى هىينا لە تاقىكىرنەوهى توانسى زانسى، ئەوا (١) يەك خال وەرداگرەت بۇ بەشدارىكىردن لە پىشىركى، ئەگەر نمرەي (٢٠) بىستى بەدەست هىينا ئەوا (٥) پىنچ خالى پى دەدرىت بۇ بەشدارىكىردى لە پىشىركى).

ب- پىويىستە لىزىنەيەكى زانسى تايىھەت لەسەر ئاستى كۆلىز يان بەش سەرپەرشتى تاقىكىرنەوهە كان بکات.

ج- پیویسته له گەل پېشکەشکەن دىنلى پرسىيارەكانى تاقىكىردنەوهى توانستى زانستى لە لايەن مامۆستايىان، وەلامى نمونه يى پرسىيارەكان پېشکەش بە لىزىنە تاقىكىردنەوهە كان بىرىت.

٤- مەرجى تەمەن :

مېچ (سقف) ئى تەمەن مەرجە بۆ پېشکەشکەن، واتە نابىيەت تەمەنى خوازىيار لە (٥٠) پەنجا سال (الەسەر بىنەماي سالى لە دايىكبوون) زىاتر بىت، لە سەروى (٥٠ سال) دەتونبىت بە شىوازى پارالىيل پېشکەشى بىكەت.

٥- مەرجى سالانى خزمەت و تىپەربىوونى ماوهى پیویست بە سەر دەرچۈوندا:

أ- بۆ خوازىيارانى دامەزراو (واتە فەرمانبەرى ھەميشەيى بن لە يەكىك لە دامودەزگا كانى حکومەتى ھەرىيە كورۇستان و عىراق)، پېشکەشكار مەرجە (٢) دوو سالى تەواوى خزمەتى فيىلى دواى بە دەستھەينانى بپوانامەي بە كالۋىريوس و دامەزراندى ھەبىت تا رىكەوتى دەستپېتىكىردى خويىندى ماستەرەكەي، بە پىچەوانە و مافى پېشکەشکەن دىنلى نىيە.

ب- ئەو خوازىيارانى كە دانەمەزراون لە دام و دەزگا كانى حکومەتى ھەرىيە كورۇستان، بە بىن ھەبۇونى مەرجى دوو سالى دەرچۈون و تىپەربىن بە سەر بە دەستھەينانى بپوانامەي بە كالۋىريوس، راستە و خۇ مافى پېشکەشکەن دىنلى ھەيە و پیویستە خوازىياران بە لىيىننامەي ياسايى لە زانكۆ پېشکەش بىكەن كە لە هىچ دامودەزگا يەكى مىرى (حکومى) دانەمەزراون، بە پىچەوانە و خويىندەكەي ھەلدە و ھەشىتە و ھەرىكەرەي ياسايى بە رامبەرى دەگىردىتە بەر.

تىيىنى: خالە كانى تىكىرای نمرەي بە كالۋىريوس و نمرەي تاقىكىردنەوهى توانستى زانستى و توانستى زمانى ئىنگلىزى (ئەگەر ھەبىوو) دەبنە پېوەر بۆ پېشىرىكى لە نىوان پېشکەشكاران بە پىسى پلان.

تەۋەرى دووھەم / مەرج و پىدداوىستى كەردىنەوهى خويىندى ماستەر:

١- بۆ كەردىنەوهى خويىندى ماستەر لە ھەر بەشىكى زانستى مەرجە بە لايەن كەم (٣) سى پىرۇفيسورى يارىدەدەر يان (٤) چوار ھەلگىرى بروانامەي دكتۆرا كە دوو توىزىنەوهى بلاوكراوهى (محكم) دواى دكتۆرای ھەبىت كە پىپۇرى گشتىيان لە ھەمان بوارى بە شەكە بىت و مەرجىشە ئەو مامۆستايىانە لە سەر مىلاكى ھەميشەيى بەشى زانستى بن يان خانە نشىنكرابوی ھەمان بەش بن ياخود گرىبەست يان تەنسىبىكراو بن لە ھەمان ئەو بە شە ياخود شەراكەتى ئەكاديميان لە گەل زانكۆكان ھەبىت لە رىكەتى رىكە و تىننامە و خستنەررووی بە دۆكىيەمېنت، لىرەدا پیویستە ئەو بە رىزىانە كە ستافى بەشىكى دىارييڭراون دووبارە نەبنەوە لە بەشىكى تر و مىچى سەرپەرشتىيان بە پىسى رىنمايىيە كان تىنە پەراندىت.

٢- پیویستە بە شەكە بە لايەن كەم (١) يەك خولى دەرچۈونى بە كالۋىريوسى ھەبىت.

٣- سەبارەت بە كەردىنەوهى خويىندى ماستەر لە بە شە ھاوشىپەكانى ھەمان زانكۆ وەك (كوردى و كوردى، عەرەبى و عەرەبى، ئىنگلىزى و ئىنگلىزى، كيميا و كيميا... هەندى) دەكىرىت ستافى ھەر دوو بە شەكە لە كاتى ھەبۇونى مەرجە كانى خالى (١ و ٢) يەك و دوو سەرەتە خويىندى ماستەر بىكەنەوە.

٤- سەبارەت بە پىپۇرى بۆ كۆمەلەي پىزىشكەكان، مەرجە كانى خالى (١ و ٢) يەك و دوو سەرەتە لە سەر ئاستى (كۆلىز/ سكول) ئەزىز مار دەكىرىت.

٥- پیویستە زانكۆكان پلانى خويىندى بالا/ ماستەر ئامادە بىكەن لە و بە شانە كە پېشىۋەر خويىندى ماستەر يان تىدا كراوهە تەوهە بۆ سالى خويىندى (٢٠١٧-٢٠١٦) و ئىستاش مەرجى خالى (١) يى سەرەتە و پىدداوىستى بەر دە واميان تىدا يە، واتە بە پىسى بۇونى مامۆستاي پىپۇر بە پلهى زانستى پیویست بە پىسى رىنمايىيە كان و بۇونى پىدداوىستىيە زانستىيە كانى دىكە بۆ خويىندى بالا/ ماستەر.

٦- سەبارەت بەو بەشانەی کە دەیانەویت خویندنى بالا / ماستەر بکەنەو بۆ يەکم جار و مەرجە کانى خالى (١ و ٢) يەك و دووی سەرەوەيىان تىدايە و يەك خولى بە كالۋىرىۋىسىان دەرچووادۇو، دەتوانن پرۇپۇزەلى كردنەوەي خویندنى بالا / ماستەر پېشىكەش بە وەزارەت بکەن بۆ مەبەستى رەزامەندى و پەسەندىكەن.

٧- ماوهى خویندنى ماستەر لەم سىستەمەدا بىرىتىيە لە (٢) دوو سال، لە دەسەلاتى ئەنجومەنى كۆلىزە كە بۆ ماوهى (٦) شەش مانگ بۆ جارى يەکم بە مۇوچە ماوهى كە درىز بکاتەوە و لە دەسەلاتى ئەنجومەنى زانكۆيە بۆ ماوهى (٦) شەش مانگ بۆ جارى دووھم بەمۇوچە ماوهى كە درىز بکاتەوە (كە دوايىن درىزكەرنەوەيە) بە پېچەوانەوە قوتابى / خويندكارى ماستەر فەرمانى سرینەوەي ناو (ترقىن القيد) لە خویندن بۆ دەردەچىت.

٨- بەپىي بىيارى ئەنجومەنى وەزارەت لە كۆبۈونەوەي ژمارە (٥) كە لە پىكەوتى (٢٠١٥/٦/٢٩) ئەنجامدرا، رەزامەندى دراوه لەسەر كردنەوەي خویندنى بالا / ماستەر لە دەستەي كورستانى بۆ دىراساتى ستراتيجى و توپىزىنەوەي زانستى بە ھاوبەشى لەگەل يەكىك لە زانكۆكان، وە بروانامەي ماستەر لە لايەن زانكۆيەكەوە بە ھاوبەشى دەدرىز و لۇڭو (ئاپم) ئەردوو لاي لەسەر دەبىت.

تەوهىرى سىيەم / سەبارەت بەو خوازىيارانەي کە دانىشتۇوى دەرەوەي ھەرىمى كورستانىن يان ھەلگىرى رەگەزنانەي عىراقى نىن:
١. ھاولاتى عىراقى دانىشتۇوى دەرەوەي ھەرىمى كورستان مافى پېشىكەشىكەننى ھەيە بۆ خویندى بالا / ماستەر بە سىستەمى پارالىل بە ھەمان مەرج و پىوهەرە كانى ھاتوو لەم رىئنمايىه.

٢. سەبارەت بەو خوازىيارانەي کە دانىشتۇوى دەرەوەي عىراقىن (واتە ھەلگىرى رەگەزنانەي عىراقى نىن) و پېشىكەشكارى نىودەولەتىن، ئەوا مافى پېشىكەش كەنداش بۆ خویندى بالا / ماستەر ھەيە بە ھەمان مەرج و پىوهەرە كانى ھاتوو لەم رىئنمايىه و ئەگەر لە تاقىكىردنەوەي توانستى زانستى دەرچوowan، ئەوا راستەو خۇ بە سىستەمى پارالىل وەرددەگىرىن و ناچىنە پېشىبرىكى، مەبەست لەم ھەنگاوه بىرىتىيە لە ھاندانى پېشىكەشكارى نىودەولەتى بۆ مەبەستى درىزبەيدانى خویندى ماستەر لە زانكۆكانى ھەرىمى كورستان. بۆ ئەم مەبەستەش پىويىستە پېشىكەشكار بەلېننامەي ياساىي لە سەرۆكايەتى زانكۆ پېبكاتەوە كە ھەلگىرى رەگەزنانەي عىراقى نىيە.

تەوهىرى چوارەم : پىداوىستىيە زانستىيەكانى وەرگەرتى بروانامەي ماستەر:-

١- سەبارەت بە تاقىكىردنەوەي كۆرسەكان:

أ- مەرجە قوتابى / خويندكارى ماستەر لە تاقىكىردنەوەي كۆرسەكان دا نمرەكەي لە (٦٠%) كەمتر نەبىت لە ھەر يەك لەو بابهانە و لە كۆتاپىي ھەردوو وەرزەكەدا تىكىرای نمرە (معدل) لە (٧٠%) كەمتر نەبىت، بە پېچەوانەوە بە پىي رىئنمايىه كانى خویندى بالا سرینەوەي ناو (ترقىن القيد) يان بۆ دەردەكىت.

ب- ئەگەر قوتابى / خوينdكارى ماستەر لە كۆرسى يەكەم لە نىوهى زىاترى بابهانە كان دەرنەچوو، ئەوا سرپىنەوەي ناو (ترقىن قىد) دەكىت و مافى چۈونە نىو كۆرسى دووھمى نابىت.

٢- قوتابى / خوينdكارى ماستەر لە سەرچەم بوارەكان واتە لە بوارى (زانستە پەتى و سروشتى و پراكىتكى و زانستە پىزىشكەكان) و لە بوارى (زانستە مەرۆقايەتىيەكان)، مەرجە پېش تاوتويىكەننى ماستەر نامەكەي (١) يەك توپىزىنەوەي زانستى ھەلېنجرارو لە ماستەر نامەكەي لە گۆفشارىكى زانستى باوهەرىيەكراو (معتمد) بالاوبەكتەوە.

- ۳- پیویسته ماسته‌رnameی قوتابی/خویندکاری ماسته‌ر به شداریه کی په سه‌ن بیت له به رهه مهینانی
مه عریفه له بواره که‌یدا و هه لسنه نگاندیش بریتی ده بیت له گفتونگوی زانستی ماسته‌رname که له لایه‌ن
لیزنه‌یه کی پسپوره و به پیی رینما‌ییه کانی گفتونگوی زانستی.

۴- ناوهه روکی کورسه ئەکاديمىيەكان بەم شىوه خواره دەبىت:-

أ- سالی یه که م: کورسیکی ئاماده‌کاری ده بیت بۇ وانه کانى:

۱. زانستی کۆمپیوتەر (لە لایەن سینتەری کۆمپیوتەر یان بەشی زانستی کۆمپیوتەری زانکۆ پیادە دەکریت)، ئامانج لىپى ئەوھىيە كە قوتابى / خويىندكار بپوانامە (ICDL) يان (IC3) يان بپوانامى لەو جۇرە سۆفتۋۆر و ئەپلېكەيشنانە بەدەستبەئىنېت كە پەپوەندىدارە بە خويىندەكەي.

۲. زمانی ئینگلیزى (Academic English) (له لايەن سىنتەرى زمانى زانكۆكانە وە پيادە دەكرىت) ئەم كۆرسە جەخت له سەر پىسپۇرى ئينگليزى پىشکەشكار دەكرىت واتە (English for technical purpose).

۳. میتود‌لوجی (له لایه‌ن سینته‌ری توییزنه‌وهی زانستی زانکووه پیاده دهکریت) و پیویسته کنیبی تاییه‌ت به (میتود‌لوزی زانسته کومه‌لایه‌تی و مرؤییه‌کان) دیاری بکریت (تاقیکردنه‌وه له‌سهر ئاستی زانکو

كذلك، فإن إثبات التفاصيل المهمة في المحتوى يزيد من قيمته.

۷. بۆ هەر وانه یەك پێویسته له بەرامبەر (۱) کاتزمیری تیۆرى (۳) کاتزمیری ئەركى (Workload) (قوتابى/ خوئنداکار) ھەفتانە ئەنحام بدرێت.

۸. ده چوون و په دهسته هناني پيداويسيه کاني کورسه که مه رجه یو پهرينه وه یو کورسي دوووه.

۹. ئاماده‌کردنی (۱) يەك پەيپەر (Review Paper) كە لە (۳۰۰۰) سىن هەزار وشە كەمتر نەبىت لە ماوهى كۆرسەكەدا، بۇ وانەكانى (ميتوودى زانستى و وانە پسپورىيەكان) بە پەيرەوکردنى (ميتوودى تويىزىنەوه).

۱۰. بُو هەلسەنگاندى پەيپەرەكان پىيوىستە مامۆستايىھەكى ھەمان پىپۇرى وەك (Second marker) ھەلسەنگاندىن بُو پەيپەرەكە بىكەت و (۵۰%) ئى نمرەكە دابىت.

۱۱. ئاماده‌کردن و پیشکەشکەردنی (۴) سىمېنار (پىزىتىتەيىشنى) لە وانەي (Academic English) لە ماوهى كۆرسەكەدا، بە پەيرەو كەردىنى بىنهماي (ميتۆدى توپۇزىنەوه).

۱۲. له (%) نمره‌ی کوتایی کورس‌هکه بُو هه‌ر وانه‌یه‌ک له سه‌ر په‌په‌ره‌کان ده‌بیت.

۱۳. هر قوتابی / خویندکاریک ئاستى (زانستى كۆمپيوتەر و زمانى ئىنگلېزى) بەپىي پىوهەكان ئامادە كردبىت، لەم كۆرسەدا بۇي ھەزمار دەكرىت و بەشدارى لە وانانەدا (ئىلزامى) ناپىت.

سالى يەكەم، كۆرسى دوووهم، ماوهى (15 ھەفتە) بە تاقىكىردنەوە كانىشەوە

تىبىنى	ئەركى خويىندكار (Workload) (30-30)	ئىمارەت كاتزمىرىدەكان (10-12) كاتزمىرى لە ھەفتەيەكدا	ئىمارەت وانەكان (4) وانە (لە ھەفتەيەكدا
- دىاريىكىردىنى مەرجى بەكارهىناني سەرچاوهى نوى. - بۇ ھەلسەنگاندىن پەيپەرەكان (second marker) ھەبىت و (%) 50% ئى نمرەكە دابىت. - لە (%) 50% ئى نمرەت كۆتاىى كۆرسەكە بۇ ھەر وانەيەك لە سەر پەيپەرەكان دەبىت. - پىيوىستە لە كۆرسە كاندا سەرچەم پىنمايىيەكانى دلىيائى جۇرىي جىيەجىن بىكىت (كۆرس بۇوك، فيدباك، تاقىكىردنەوە، تا دوايى).	ئامادەكىردىنى پەيپەرېكى (4000-5000) وشەيى، بۇ ھەر وانەيەك بە پەيپەوكردىنى (مېتۆدى توېزىنەوە)	(4-2) كاتزمىرى لە ھەفتانە بۇ ھەر وانەيەك	(4) وانە پىسپۇرى بە پەيپەوكردىنى پرۆسەي (دللىيائى جۇرى فېرکردن)

ب - سالى يەكەم/ كۆرسى دوووهم: كۆرسىيەكى پىسپۇرى دەبىت:

- ماوهى ئەم كۆرسە (15) ھەفتە دەبىت بە تاقىكىردنەوە كانىشەوە.
- خويىندنى (4-3) وانە پىسپۇرى (لە لايەن بەشى زانستىيەوە پىادە دەكىت) بە پەيپەوكردىنى پرۆسەي (دللىيائى جۇرى فېرکردن).
- بۇ ھەر وانەيەك پىيوىستە (20-25) كاتزمىرى وانە تىيۆرى (محاضرات نظرية) بخويىنرېت لە كۆرسەكەدا.
- بۇ ھەر وانەيەك پىيوىستە لە بەرامبەر (1) كاتزمىرى تىيۆرى (3) كاتزمىرى ئەركى (قوتابى/ خويىندكار) ھەفتانە ئەنجامىدرېت.
- ئامادەكىردىنى (1) يەك پەيپەرەي (Review Paper) يى (5000-4000) وشەيى، بۇ ھەر وانەيەك بە پەيپەوكردىنى (مېتۆدى توېزىنەوە).
- بۇ ھەلسەنگاندىن پەيپەرەكان پىيوىستە مامۆستايەكى ھەمان پىسپۇرىسى وەك ھەلسەنگىنەرىي دوووهم (second marker) ھەلسەنگاندىن بۇ پەيپەرەكان بکات و (%) 50% ئى نمرەكە دابىت.
- (%) 50% ئى نمرەت كۆتاىى كۆرسەكە بۇ ھەر وانەيەك لە سەر پەيپەرەكە دەبىت.

سالى يەكەم، كۆرسى يەكەم، ماوهى (15 ھەفتە) بە تاقىكىردنەوە كانىشەوە

تىبىنى	ئەركى خويىندكار (Workload) (Workload) (30-30)	ئىمارەت كاتزمىرىدەكان (10-12) كاتزمىرى لە ھەفتەيەكدا	ئىمارەت وانەكان (5) وانە (لە ھەفتەيەكدا
✓ دىاريىكىردىنى مەرجى بەكارهىناني سەرچاوهى نوى. ✓ بۇ ھەلسەنگاندىن پەيپەرەكان (Second marker) ھەبىت و (%) 50% ئى نمرەكە دابىت. ✓ لە (%) 50% ئى نمرەت كۆتاىى كۆرسەكە بۇ ھەر وانەيەك لە سەر پەيپەرەكان بىت. ✓ پىيوىستە لە كۆرسە كاندا سەرچەم رىنمايىيەكانى دلىيائى جۇرى جىيەجىن بىكىت (كۆرس بۇوك، فيدباك، تاقىكىردنەوە.. تا دوايى)	ئامادەكىردىنى (1) يەك پەيپەرەي (3000) وشەيى (كوانىتىتەتىف، كوالىتىتەتىف) بە پەيپەوكردىنى (مېتۆدى توېزىنەوە)	(2) دوو كاتزمىرى ھەفتانە	وانە (مېتۆدى توېزىنەوە) بە مەرجىك كىتىبى مەنھەجى (Textbook) ئى نوى دىارى بىكىت.
			وانە ئىنگلېزى ئەقادىمى (نووسىن و Academic) قسە كىردن English: Writing & (Speaking)
			دوو كاتزمىرى ھەفتانە بۇ ھەر وانەيەك
بە سەرپەرشتى (سەننەتى كۆمپىوتەر) يان (بەشى زانستى كۆمپىوتەر)			وانە زانستى كۆمپىوتەر (ICDL)

ج. سالی دووهم: مه رجه کانی پیش دهستپیکردن:

۱. ته واوکردنی و انه کانی هردوو کورسے کانی سالی یه که م.

۲. په سهندکردنی دوسیهی ده چووانی هردوو کورسی سالی یه که م له لایهن راگرایه تی و سه روکایه تی زانکووه.

د. سالی دووهم: پروسے نووسین و سه ریه رشتیکردن:-

۱. پیویسته که (قوتابی / خویندکار) له کورسی دووهمی سالی خویندنسی یه که مه و ناویشانیک پیشکهش به بهشی زانستی بکات بو ئه وهی دواتر کاری له سهربکات.

۲. له سهرتای سالی دووهمه و پیویسته (قوتابی / خویندکار) پروپوزه لیک له سهربویشانه که ئاماده بکات و پیشکهشی بکات.

۳. بهشی زانستی لیزنه یه ک بو هه لسنه نگاندنی پروپوزه لکه و په سهندکردنی پیکدینیت.

۴. له سالی دووهمی خویندند (قوتابی / خویندکار) پابهند ده بیت به ریزهی ئاماده بونی هه فتانه به سه ریه رشتی سه ریه رشتیار و بهشی زانستی به پیی رینماییه کانی خویندنسی بالا.

۵. فورمی تاییهت به دیداری (قوتابی / خویندکار) و مامؤستای سه ریه رشتیار له بهشی زانستیه کاندا هه فتانه ئیمزا ده کریت و بنه مايه ک ده بیت بو ئه رک و مافه کانی (قوتابی / خویندکار) و مامؤستای سه ریه رشتیار.

سالی دووهم: نووسینی ماسته رنامه		
قوناغی کوتایی	قوناغی دووهم	قوناغی یه که م
ته واوکردنی ماسته رنامه و سیمیناری ئاماده بونی بو گفتوجوکردن.	نیوهی ماسته رنامه (۶۰% بو)	په سهندکردنی پروپوزه ل (پیوهه ری میتودولوژی)

خشتهی چونیه تی دابه شکردنی کاتزمیره کان (hours) بو به دهسته هینانی یه که (credit):

۱. ژمارهی یه که (credit) ای به دهسته اتوو بو هه ر کورسیک، بهم شیوه یه ده بیت:

چونیه تی دابه شکردنی کاتزمیره کان (hours) بو به دهسته هینانی یه که (credit)		
چونیه تی دابه شکردنی کاتزمیره کان هه فته یه ک (۰۰) کاتزمیر		
یه که (credit) بو هه ر کورسیک (۳۰) یه که	کوی کاتزمیره کانی کورسیک (۷۰) کاتزمیر	
$=25 \div 70 = \frac{25}{70} = \frac{5}{14} = 0.35$ یه که	کاتزمیر	$0.35 \times 70 = 25$ کاتزمیر
ژمارهی کاتزمیر پیویست بو یه که یه ک.	ژمارهی کاتزمیره کانی کورسیک	کاتزمیری ته رخانکراو بو په یهه رو سیمینار
(۱) یه که	(۷۰) کاتزمیر	(Credit) یه که بو هه ر کورسیک (۳۰) یه که ئه رکه کان (Workload)
(۲۵) کاتزمیر.	(۱۵) هه فته	(۱۰) کاتزمیر له هه فته یه کدا.
	(۵۰) کاتزمیر	(۳۰) کاتزمیر له هه فته یه کدا.
		(۱۰) کاتزمیر له هه فته یه کدا.

۲. ژماره‌ی يەكە (CREDIT) بە دەستھاتوو بۆ سالى نووسىنى ماستھەرنامە، بەم شىوه‌يە دەبىت:

چۈنیەتى دابەشكىرىدىنى كاتزىمىرەكان (HOURS) لە سالى نووسىنى ماستھەرنامە بەرامبەريەكە (CREDIT) يېۋىست.		
كۆي يەكى بە دەستھاتوو بۆ سالەكە	ژمارەي كاتزىمىرى كاركىدن لە پۆزىكدا	كۆي پۆزەكان
(٥ × ٣٠) = ١٥٠	(٥) كاتزىمىر لە پۆزىكدا	(٣٠) پۆز
$(CREDIT) = \frac{150}{60} = 25$ يەكە		

۳. ژماره‌ی يەكە (CREDIT) بە دەستھاتوو بۆ ھەردۇو سالى خويىندى ماستھەر، بەم شىوه‌يە دەبىت:

چۈنیەتى يەكە (CREDIT) كانى ھەردۇو سالى خويىندى ماستھەر		
سالى نووسىنى ماستھەرنامە	كۆرسى دووھم	كۆرسى يەكەم
(٦٠) يەكە (CREDIT)	(٣٠) يەكە (CREDIT)	(٣٠) يەكە (CREDIT)
$(CREDIT) = 60 + 30 + 30$		

تەۋەرى پىنچەم: تىيىنە گشتىيەكان:

۱. مەرچە خوازىيار پىشىكەشى ھەمان بوارى خويىندى بالا/ماستھەركات لە سەر بىنەمای پسىپۆرى بروانامەي بە كالۋىريوسەكىي، بەلام سەبارەت بەو بەش و پسىپۆرىبانەي كە لىك نزىكىن يانلىكچوون ھەيە لە نىوان پسىپۆرى ھەردۇو بە كالۋىريوس و ئەو پسىپۆرىبىيە كە خوازىيار دەيە وىت لە خويىندى بالا/ماستھەر پىشىكەش بکات ئەوا دواي ئەنجامدانى بە راوردى زانستى (المقاصلة العلمية) لە لايەن لىئىنە زانستى بەش لە نىوان بروانامەي ھەردۇو بە كالۋىريوس و دەستنېشانكىرىدىنى پىداويسىتى لە خويىندى چەند بابهەتىك، دەتوانى داواكارى پىشىكەش بکەن. بەلام مەرچە ئەنجامدانى بە راوردى زانستى (المقاصلة العلمية) لە كاتى پرۆسەي پىشىكەشىرىنى و پىش ئەنجامدانى تاقىكىردنەوەي توانستى زانستى ئەنجام بىرىت. لە كاتى دەرچوونى قوتابى/خويىندىكار بەم شىوه‌يە پېۋىستە ئەو بابهەنانى كە لىئىنە زانستى داوايى كردووھ وەربىگىرت و تىيىدا دەربىچىت و نمرەي (٦٠%) كە متى نەبىت بۆ ھەر بابهەتىك پىش دەستپىيىكىرىدى خويىندى ماستھەر.

۲. كاندىدانا خولى دووھم و سېيەمى بە رنامەي توanaxازى مرويى بۆ خويىندى ماستھەر ئەوانەي تائىستا ماڭەلە كانىيان پرۆسېس نەكراوه و سەفەرى دەرھوھيان نەكىدووھ بۆ مەبەستى پەيوەندىكىرىدىن بە خويىندىن، دەتوان داواكارى پىشىكەش بکەن، ئەگەر لە پىشىرىكى سەرکەتوو بن و بە فەرمى وەرگىران ئەوا ناويان لە لىستى كاندىدانا توanaxازى دەسرىيەتە، بەلام ئەگەر وەرنەگىران ئەوا مافيان وەك كاندىدى توanaxازى پارىزراو دەبىت، بۆ ئەم مەبەستەش پىشىكەشكار پېۋىستە لە (وەزارەتى خويىندى بالا و توپرىزىنەوەي زانستى/فەرمانگەي نىردراروان و پەيوەندىيە رۆشنبىرىبىيەكان) نووسراوى فەرمى بەھىنەت كە ماڭەلە كەمە پرۆسېس نەكراوه و سەفەرى دەرھوھى نەكىدووھ بۆ مەبەستى پەيوەندىكىرىدىن بە خويىندىن.

۳. ئەو كاندىدانەي بە پىسى پرۆگرامى توanaxازى مرويى نىردراروان بۆ دەرھوھى وولات و يان بە ھەر شىوازىكى تر وەكى (بعثات) و (زملاط) لە ئىستادا گەراونەتەوە و خويىندىيان تەواو نەكىدووھ بە ھۆكاري جىا جىا، يان بە ھەمان شىوه لە ناوھوھى ولات خويىندىيان تەواو نەكىدووھ و سېرىنەوەي ناو (ترقىن القيد) كروان بە ھۆكاري جىا جىا، مافى پىشىكەشىرىدىيان نىيە تا تىيەرپۇونى (٣) سى سال بە سەر گەرانەوەيان و سېرىنەوەي ناويان.

٤. هىچ مامەلەيەكى پېشکەشكىرىت، ئەگەر سەرچەم دۆكىيەمىتتەكان تەواو نەبىت تا دواين رۆزى پېشکەشكىرىن، بە پىچەوانە و خوازىيار مافى بەشداربۇونى لە تاقىكىرىدە وەي توانستى زانستى نابىت و يارىدەدەرى سەرۆك زانكۆكان بۆ كاروبارى زانستى و خويىندى بالا بەرپرسىيارن لە وردىبىنى كردىنى دۆكىيەمىتتەكان و دەستتىشانكىرىنى لىستى ئە و پېشکەشكارانەي كە مافى تاقىكىرىدە وەي توانستى زانستيان هەيە، هەروەها لىزىنە تايىھە تەكانى وەزارەتى خويىندى بالا و توپۇزىنە وەي زانستى چاودىرى و وردىبىنى دۆكىيەمىتتەكان و پرۆسەي پېشکەشكىرىن دەكەن.

٥. ئە و خوازىيارنەي كە ئارەزوومەندن بۆ پېشکەشكىرىن بۆ خويىندى ماستەر كە دوو سال خزمەتى راژەي فيعلى دواي دامەزراندن و بە دەستتەينانى بروانامەي بە كالۋىرىقسى تا رېكەوتى دەستتىپېكىرىنى خويىندى ماستەر كە شايىستەي مۆلەتى خويىندى دەبن بە پىي ياساي پاژەي شارستانى هەمواركراوى سالى (٢٠٩).

٦. مۆلەتى خويىندى ماستەر ناوهخۇ لە زانكۆ حکومىيە كانى هەرىمى كورستان بە شىپوھى خۆتەرخانكىرىنى تەواو (تفرغ تام) دەبىت بۆ فەرمابەراني دامەزراو بە شىپوھى هەميشەيى لە داموودەزگاكانى حکومەتى هەرىمى كورستان و عىراق.

٧. پېويسە ئە و پېشکەشكارەي كە دانەمەزراوه بەلىننامەي ياسايى لە زانكۆ پېشکەش بکات كە له هىچ فەرمانگەيەكى حکومى دانەمەزراوه، ئەگەر زانىيارى نادروستى دا بىت ئەوا هەمۇو بەرپرسىيارەتى ياسايى دەكەۋىتىنە ستۇق، سەرەپاي سېرىنە وەي ناوى له خويىندى.

٨. بەپىي بېيارى ئەنجومەنى وەزارەت مامەلە لەگەل پۇيىنت ناكريت بۆ مەبەستى پېشکەشكىرىن و دەرئەنجامە كانى تاقىكىرىدە وەي توانستى زانستى (واته ژمارەكان جىن ناكىرىن و كىرەن نادرىن).

٩. بە هىچ شىپوھىيەك ناكريت قوتابى / خويىندكارى ماستەر خويىندەكەي بگوازىتە و بۆ زانكۆيەكى دىكە ناوه وەي هەرىمى كورستان ياخود دەرە وەي هەرىم و دەرە وەي ولات، يان بە پىچەوانە وە.

١٠. ئەگەر لە بەشىكى زانستى بە تەنها يەك قوتابى / خويىندكارى ماستەر وەرگىرا، دەتوانىت دەست بە خويىندى ئەكادىمىي بکات بە مەرجىك لە لايەن لىزىنەيەكى پىسپۇرە وە پرسىيارى تاقىكىرىدە وە وەلەچنىيى پەراوى تاقىكىرىدە وە ئەنجام دەرىت.

١١. بە هىچ شىپوھىيەك يەدەگ (إحتياط) لە خويىندى بالا بۇونى نىيە، بەلكۇ تەنها وەرگىراو بۇونى هەيە.

١٢. رېنمايى تاوتويىكىرىنى ماستەرنامە بە گویرەي رېنمايى ژمارە (٧) سالى (٢٠١٦) دەبىت و شىپوازى تاوتويىكىرىنى بە شىپوھى داخراو يان كراوه دەبىت بۆ ئەم مەبەستەش دەسەلات دەرىت بە ئەنجومەنى زانكۆكان بۆ بېياردان لە سەر شىپوازى تاوتويىكىرىن كە ئايا داخراو بىت ياخود كراوه.

١٣. پالپىشت بە راپەربرىنى ئەنجومەنى شوراي هەرىم ژمارە (٢٠١٤/١٣) لە (٢٠١٧-٧-٢٠)، ئەندامانى پەرلەمانى عىراق و ئەندامانى پەرلەمانى كورستان بۇيان نىيە پېشکەشى خويىندى ماستەر و دكتۇرا بکەن لە زانكۆكانى هەرىمى كورستان، هەروەها پالپىشت بە كۆبۈونە وەي (لىزىنە بالاى خويىندى بالا) ئەنجامدراو لە رېكەوتى (٢٠١٧/٢/١٥) و هەروەها پالپىشت بە راپەربرىنى ئەنجومەنى شوراي هەرىم ژمارە (٢٠١٧/١١) لە (٢٠١٧-٧-٩) و گشتاندىنە وەزارەت ژمارە (١٠٠٧) لە (٢٠١٧/٨/٢) (خاوهن پلە تايىھە تەكان - أصحاب الدرجات الخاصة) تاوه كەن و پۆستەدا بن بۇيان نىيە پېشکەشى خويىندى بالا/دبلومى بالا - ماستەر - دكتۇرا لە زانكۆكانى هەرىمى كورستان بکەن لە بەرئە وەي ناتوانىت خويىندىن و ئە و جۇرە پۆستە پېكە وە راھى بکرىت.

تەوهىرى شەشم: پلان و ژمارەي كورسييەكانى ماستەر:

دواى دەرچۈونى ئەم رېنمايىھە، وەزارەتى خويىندىنى بالاً و تويىزىنەوەي زانستى لە رىگەي فەرمانگەي تويىزىنەوە و پەرەپىدان/بەرپەرەپىدان بىلەن خويىندىنى بالاً بە فەرمى داواى پلان لە زانكۆكان دەكەت، زانكۆھەلەستى بە ئامادەكىدىنى پلانى خويىندىنى ماستەر بە پىى رېنمايىھە كان و ژمارەي كورسييەكان دىيارى دەكەت و لە لايەن ئەنجومەنى زانكۆكەوە پلانى خويىندىنى ماستەر و ژمارەي كورسييەكان پەسەند دەكىيت بە رەچاوكىرىدىنى ئەو مامۆستايانە مىچ و مەرجى سەرپەرشىتىكىرىدىيان بە پىى رېنمايى ژمارە (٧) ئى سالى (٢٠١٦) ئى تىدا ھەيە و دواترىش لە لايەن وەزارەت/ فەرمانگەي تويىزىنەوە و پەرەپىدان پلان و ژمارەي كورسييەكان پەسەند دەكىيت، كورسييەكانىش بەم شىوه يە خوارەوە تەرخان دەكىيت:-

- ١- كورسييە گشتىيەكان بە شىوه يە خۇرايى دەبىت بەم شىوه يە خوارەوە:-

أ. ژمارەيەك لە كورسييەكان بە پىى رېزەي خالى (١) ئى سەرەوە تەرخان دەكىيت بۆ (زانكۆكان و زانكۆ نويىھەكان و زانكۆ پۆلىتەكニكىيەكان)، لەم حالتەدا تەنها خوازىارانى مىلاكى ئەو زانكۆيانەي كە كورسييان بۆ تەرخانكراوه بۆيان ھەيە پېشبركى لە نیوان خۆيان بکەن لە سەر ژمارە ئەو كورسييانە بۆيان تەرخان كراوه، ئەو پېشىكەشكارەي زۆرتىن خالى بە دەستەتەن باپىى رېزەي كورسى تەرخانكراو لە پلان وەردەگىرىت.
ب. كورسييەكانى دىكە دەبىت بە (كورسى گشتى) كەھەموو پېشىكەشكارىكى دامەزراو بە شىوه يە هەميشەيى لە دامودەزگاكانى سەر حکومەتى ھەرپىمى كوردىستان مافى ھەيە پېشىكەشى بکات و لە نیوان خۆيان پېشبركى بکەن لە سەر ژمارەي كورسييەكان، ئەو پېشىكەشكارەي زۆرتىن خالى بە دەستەتەن باپىى رېزەي پلانەكە وەردەگىرىت.

- ٢- كورسى بە شىوازى سىستەمى پارالىل بەم شىوه يە خوارەوە:-

أ. پېزەيەك لە كورسييەكان بە شىوه يە پارالىل تەرخان دەكىيت بۆ گشت پېشىكەشكاران واتە ئەو پېشىكەشكارانەي كە دانەمەزراون لە ھيچ دامەزراوه يە كى حکومى يان دامەزراون لە دامودەزگاكانى حکومەت بۆيان ھەيە پېشىكەشى كورسييەكانى پارالىل بکەن.

ب. پېشىكەشكاردن لە سەر رېزەي كورسييەكانى پارالىلى خالى (١) ئى سەرەوە بە شىوه يە سەرتاسەرى دەبىت و ئەو پېشىكەشكارەي زۆرتىن خالى بە دەستەتەن باپىى رېزەي پلانەكە وەردەگىرىت.

تىپىنى /

أ. ھەركاتىك كورسى بە تاڭ مايەوە بە گشت جۆرەكانى كورسى تەرخانكراو، ئەوا بە ھيچ شىوه يەك كورسييەكان پەپ ناکىتتەوە.

ب. ھيچ زانكۆيەك بۆي نىيە كورسى خويىندىن زىياد بکات بۆ پلانى پەسەندكراو لە لايەن وەزارەتەوە.

ج. بۆ دىاريىكىرىدىنى ژمارەي كورسييەكانى خويىندىنى ماستەر لە ھەر بەشىك، پېيوىستە مىلاكى ستافى ئەو بەشە و رەچاوكىرىدىنى مىچى سەرپەرشىتىكىرىدىن بە گوئىرەي رېنمايى ژمارە (٧) ئى سالى (٢٠١٦) و پېداوىيىتى راستەقىنەي خويىندىنى ماستەر بکرىتتە پېوەرى سەرەكى، بۆ ئەم مەبەستەش وەزارەتى خويىندىنى بالا چاودىرىي و وردىبىنى پلانەكانى خويىندىن دەكەت.

د.کورسی بو هیچ وه زارهت و دامه زراوه یه ک ته رخان ناکریت، به لکو فه رمانبه رانی ئەم دامه زراوانه ده توانن له سه ر کورسیه کانی گشتی و کورسیه کانی پارالیل پیشکەش بکەن.

۵. له حاله‌تی ته رخانکردنی کورسی بو زانکو نوییه‌کان و زانکو پولیته‌کنیکیه‌کان مه‌رجه کورسی له پسپوری داواکراو وه‌کو بهش له زانکو نوییه‌کان و پولیته‌کنیکیه‌کان بیوونی هه‌بیت.

و پیویسته خوازیار له کاتی پیشکه شکردن تنهایا یه ک شیوازی پیشکه شکردنی کورسی هه لبزیریت، و اته ناییت پیشکه شی دوو شیوازی کورسی بکات.

تھوڑی حہوتھم: سہ بارہت پہ لایہ نی دارایی خویندن:

۱- بۇ ئەو خوازىارانە لەسەر كورسييە گشتىيەكان بە شىپوهى خۆرايى وەردەگىردىن، ئەوا گشت تىچىوو خويىندىنەكە لە ئەستتۈي ئەو زانكۆيە دەبىت كە خويىندىن ماستەرى كردىتەوە.

- ۲- ئە و خوازیارانەی لهسەر كورسى پارالىل و ھردەگىردىن، ئەواوە تىچۇوو خويىندى ماستەرهە يان لە ئەستۆي قوتابى/خويىندىكار دەبىت، بۆيە پىويسىتە پىشىكەشكار لە كاتى پرۆسەي پىشىكەشىكەن بەلېنىماھى ياساىي لە زانکۆ پىركاتەوه كە ئامادەيە تەواوە تىچۇوو خويىندىنە كە لە ئەستۆي خۆي بىرىت.

۳- دواى ده چوونی ئەم رېنمايىه، كىرى خويىندى ماستەر بە شىوازى پارالىل لە لايەن ئەنجومەنى زانكۆكانەوە پىشنىار دەكرىت و لە لايەن وەزارەت/فەرمانگەي توپىزىنەوە پەرەپىدان/بەرىۋە به رايەتى خويىندى، يالا بە ھەماھەنگ، لەگەل، فەرمانگەي، كارگىز، و دارابى، يەسەند دەكرىت.

دەرچووھ کە ناكۆك و پىچەوانە بىت لەگەل ئەم رىنمايىھ، ئەوا كارى پىناكىرىت.

هۆیەکانی دەرجوونى ئەم رېنماییە

هؤلئے کانی دھرچوونی ئەم رینمايیہ بريتىين له بەدېھىنانى چەند ئامانجىيکى سەرەكى كە ئەمانەن:

۱. بهره‌های اقتصادی از زیارت‌گران و مسافران خارجی در استان کردستان
برآورد شد.

۲. پیگه‌یاندنی که سانی پسپور و شاره‌زا و به دیهینانی هه ردوو لیهاتووی (وانه بیژبی و تویژه‌ربی) بو
ماموستایانی دامه‌زراوه‌کانی خویندنی بالا.

۳. بهسته‌وهی خویندنی بالا به پیداویستی داموده زگا حکومی و تایبته کانی هریمی کورستان و سازان له‌گه‌ل سه‌دهم و پیداویستیه کانی بازاری کار و به‌شداری له پیشنازکردنی چاره‌سه‌ری گه‌زحام‌ده که‌شده گرفته‌کانه اه هه‌زمه که‌زمانه

د. ئارام محمد قادر

وزیری خویندی بالا و تورزینه و هی زانستی

وەزارەتى خويىندى بالا و تۈيىشىنەوە زانستى

زىمارەتى : ۱۷۶۰۲ لە ۲۰۱۹/۱۰/۲۷

رېنمایى شمارە (۶) ئى سالى ۲۰۱۹

رېنمایى خويىندى دكتۇرا لە زانكۆ حکومىيەكانى ھەرىمى كورۇستان بۇ سالى خويىندى (۲۰۲۰-۲۰۱۹)

ئاماژە بە كۆنۈسى كۆبۈونەوە زىمارە (۵) ئەنجومەنى وەزارەت كە لە رىكەوتى (۲۰۱۹/۱۰/۶) و (۲۰۱۹/۱۰/۱) ئەنجام درابوو، بىياردرا بە دەركەرنى رېنمایى خويىندى دكتۇرا لە زانكۆ حکومىيەكانى ھەرىمى كورۇستان بەم شىۋەيە خوارە:

تەوهى / مەرجەكانى پىشكەشكەرن و رىكھستى پىشبرىڭ لە نىوان پىشكەشكاران و پىوهەكانى سىستىمى پىزىەندى بەپىشى خالى:-

۱- تىكىرىاي نمرە (معدل) ئى بە كالۆريوس:-

أ- تىكىرىاي نمرە (معدل) ئى (%) بۇ ھەلگرى بپوانامەي بە كالۆريوس مەرجە بۇ پىشكەشكەرن (جىگە لە دەرچووانى كۆلىزەكانى پىشكى و پىشكى ددان و دەرمانسازى، كە رەچاوى تىكىرىاي نمرەيان بۇ ناكىيەت)، ھەروهە ئەوانەي ھەلگرانى نازناوى زانستى ھەميشەيىن. بۇ يە تىكىرىاي نمرە (۶۰%) ھىچ خال وەرناغىيەت واتە (۰) سفر (خال) ئى دەبىت و بە زىادبۇونى ھەر نمرەيەك يەك خال وەردەگىيەت (بۇ نمونة ئەگەر پىشكەشكار تىكىرىاي نمرەكەي (۶۵%) شەست و پىنچ بۇو ئەوا (۵) پىنچ خال وەردەگىيەت، ئەو خوازىيارانەي تىكىرىاي نمرە بە كالۆريوسىيان كە متىھ لە (۶۰%) ئەوا ھىچ خال وەرناغىن).

ب- سەبارەت بە خوازىيارانەي تىكىرىاي نمرە بە كالۆريوسىيان لە (۶۰%) كە متىھ و دواتر بپوانامەي دبلۆمى بالا يەك سالى ئەكادىميان بە دەستھىناوە پىش سالى خويىندى (۲۰۱۰-۲۰۱۱) و لە سەر بنەماي كۆكىدەنەوە تىكىرىاي نمرە بە كالۆريوس + تىكىرىاي نمرە دبلۆمى بالا لە ماستەر لە زانكۆكانى كورۇستان وەرگىراون، ئەوا بۇيان ھەيە پىشكەشى خويىندى دكتۇرا بکەن. سەبارەت بە چۈنیەتى ئەزىزلىكى دەرىجىلىنى خال بۇ چوونە ناو پىشبرىڭ ئەوا بە كۆكىدەنەوە تىكىرىاي نمرە بە كالۆريوس (۴۰%) + تىكىرىاي نمرە دبلۆمى بالا (۶۰%) وە كە نمرە بە كالۆريوس بۇيان ئەزىزلىكى دەرىجىلىنى خال بۇ چوونە ناو (خال) ئى دەبىت و بە زىادبۇونى ھەر نمرەيەك يەك خالى بۇ زىاد دەكىيەت.

ج- سەبارەت بە پالەوانانى وەرزىشى، ئەوانەي كە تىكىرىاي نمرە بە كالۆريوسىيان لە (۶۰%) كە متىھ يان لە چارەگى يەكەمى دەرچووانى خولى يەكەم نىن و لە سەر مىلاكى دامودەزگاكانى سەر بە وەزارەتى خويىندى بالا خزمەت دەكەن، ئەوا بۇيان ھەيە داواكارى پىشكەش بکەن و پىويىستە ئەم مەرجانەيان تىدا بىت:-

۱- ھەلگرى بپوانامەي ماستەر بىت لە بوارى پەروەردەي وەرزىشى.

۲- مەرجە يارىزان بىت و لە ماوهى (۵) سالى پىشتر پلهى يەكەمى بە دەست ھېتايىت لە سەر ئاستى ھەرىمى كورۇستان يان (يەكەم يان دووھم يان سىيەم) لە سەر ئاستى عىراق يان (يەكەم تاكو پىنچەم) لە سەر ئاستى ووللاھ عەربىيەكان يان (يەكەم تاكو ھەشتەم) لە سەر ئاستى كىشىۋەر ئاسياو جىهان.

۳- پىويىستە پىشكەش كار پاشتىگىرى بىرىت تەنها لە رىگە لىيۇنە ئۆلۈمپى كورۇستانەوە بە نوسراوى فەرمى.

۴- لىيۇنە يەكى پىپۇر لە زانكۆكان وەردىيى ئەم دۆكىيەمەن ئەندازى دەكات.

۵- مەرچە بۇ يەكە مجار ئەو خوازىارە سوودمەند بېت وەك پالھاۋانى وەرزشى بۇ پېشكەشىرىنى خويىندى دكتۆرا، واتە ئەگەر لە خويىندى بە كالۆريؤس يان لە خويىندى ماستەر سوودمەندبۇوبىت و وەك پالھاۋانى وەرزشى وەرگىرا بېت ئەوا وەك پالھاۋانى وەرزشى ماۋى پېشكەشىرىنى بۇ خويىندى دكتۆرا نىيە.

۶- مەرجى پالھاۋانى وەرزشى تەنەلا له مەرجى كۆنمەرى بە كالۆريؤس دەبەخشرىت بۇ ماوهى (۵) سال لە رىكەوتى پېشتىگىرى كىرىنى وەك پالھاۋانى وەرزشى.

۲- تىكىرى نەمرە (معدل) ئى ماستەرى ئەكادىمىي: خوازىار مەرچە تىكىرى نەمرە ئى ماستەرى ئەكادىمىي (%) ۷۰٪ كەمتر نەبېت بۇ پېشكەشىرىنى باڭدا دكتۆرا ھەيە نەمەنە يەھىچ خال وەرنىڭرىت، واتە (۰) سفر (خال) ئى دەبېت و بە زىادبۇونى ھەر نەمرە يەك (۱) يەك خال وەردەگرىت، (بۇ نەمونە ئەگەر پېشكەشىرى ئەكادىمىي (%) ۷۵٪ كەم خەفتا و پېنچ بۇو ئەوا (۵) پېنچ خال وەردەگرىت.

۳- مەرجى ئاستى توانسى زمانى ئىنگلizى لە كاتى پېشكەشىرىنى باڭدا دكتۆرا ھەيە بەن ھەبۇونى مەرجى توانسى زمانى ئىنگلizى، بەلام مەرچە قوتابى/خويىندىكارى وەرگىراو لەگەل دەستپېكىرىنى خويىندى ئەكادىمىي و پېش تاوتويىكىدى تىزى دكتۆراكەي يەكىك لەم دوو مەرچە خوارەوە سەبارەت بە توانسى زمانى ئىنگلizى دەستە بەركات بە پىچەوانە وە ئەگەر مەرجى توانسى زمانى ئىنگلizى داواكراوى ھاتوو لە خالى (أ) يان ب) خوارەوە لە ماوهى ياسايى خويىندىن و ماوهى درېزكىرىنە وە خويىندى بە پىى ياسا و رىنمايىيە كان بەدەست نەھىيە، ئەوا راستە و خۇ فەرمانى سرىنە وە ناو (ترقىيە قىيد) يان لە زانكۆكان بۇ دەردەگرىت:-

أ- مەرچە قوتابى/خويىندىكارى وەرگىراو بەشدارى بەركات لە خولى فييركارى زمانى ئىنگلizى لە سىننتەرە كانى زمانى زانكۆ حکومىيە كانى كورۇستان و تاقىكىرىنە وە دىيارىكىرىنى ئاست (Placement Test) ئەنجام بىدات بە پىى ئاستە كەي بەشدارى بېت لە خولە كە ھەروە كە لە خشته ئىخوارەوە رووونكراوەتە و دواتر مەرچە قوتابى/خويىندىكارى وەرگىراوى بوارى زانستە مروقايە تىيە كان ئاستى (Pre-intermediate) و بۇ بوارى زانستە پەتى و سروشتى و پراكتىكى و ئەندازەيى و پىزىشىكىيە كان ئاستى (Intermediate) لە سىننتەرە كانى زمان بە سەركە و تووبىي تەواو بەركات و لە تاقىكىرىنە وە كۆتايمى ئاست دەربىچىت.

ئاست (Level)	كۆد	Academic-IELTS	TOEFL-iBT	TOEFL-PBT	PTE	ئاست دوای تەواو كىرىدىن
Beginner	A1	3 يان كەمتر	1-19	1-370	1-24	A2
Elementary	A2	3.5	20-30	371-383	25-35	B1
Pre-intermediate	B1	4.5 و 4	31-58	384-413	36-51	B2
Intermediate	B2	5.5 و 5	59-72	414-496	52-66	C1

ب- يان مەرچە نەمرە (5) لە تاقىكىرىنە وە نىيودەولەتى نىيودەولەتى (IELTS-Academic) ياخود هاوتاكانى وەك (Pearson Academic-PTE, TOEFL-iBT, TOEFL-PBT) بەپىى ستانداردى نىيودەولەتى بۇ بوارى زانستە مروقايە تىيە كان و نەمرە (6) لە تاقىكىرىنە وە نىيودەولەتى (IELTS-Academic) ياخود هاوتاكانى وەك (Pearson Academic-PTE, TOEFL-iBT, TOEFL-PBT) بەپىى ستانداردى نىيودەولەتى بۇ بوارى زانستە پەتى و سروشتى و پراكتىكى و ئەندازەيى و پىزىشىكىيە كان بەدەست بەھىنېت.

- أ. سەبارەت بە ئەنجامدانى تاقىكىردنەوهى نىيودەولەتى توanstى زمانى ئىنگلېزى كە لە سەرەوە ئاماژەرى پىددراوه وەكىو (IELTS-Academic, TOEFL-Academic, Pearson Academic-PTE) تەنها لە سىنتەرەكانى پارىزگاكانى ھەرىمى كوردىستان (ھەولىر و سلىمانى و دەھۆك) كارى پىددەكرىت، ھەروەھا لەگەل لەلاتانى (ئەمريكا و بەریتانيا و كەنەدا و نیوزلەند و ئۆستراليا). بە پىچەوانەوه كارى پىناكىت.
- ب. پىيوىستە لەسەر زانكۆكان راست و دروستى (صحە صدور) بۆ بىوانامەرى توanstى زمانى ئىنگلېزى تاقىكىردنەوهەكانى (IELTS و TOEFL و Pearson Academic-PTE) يى پىشكەشكاران بکەن.
- ج. بىوانامەرى توanstى زمانى ئىنگلېزى سىنتەرەكانى زانكۆ حکومىيەكانى كوردىستان كە لە سەرەتاي سالى (٢٠١٩) بە شىوازى نوى كراوهەتەوه بۆ ماوهى (٣) سى سال كارى پىددەكرىت. ھەروەھا تاقىكىردنەوه نىيودەولەتىيەكانى زمانى ئىنگلېزى وەكىو (IELTS-Academic, TOEFL-Academic, Pearson Academic-PTE) بۆ ماوهى (٣) سى سال (لەسەر بىنهماي رېكەوتى تاقىكىردنەوه) كارى پىددەكرىت بە مەرجىيە ئەو بىوانامەرى (Pearson Academic-PTE, TOEFL) كە ماوهى دوو ساليان بەسەر تىپەرىيۇو، پىيوىستە پىشىووتر راست و دروستى بۆ بىوانامەكانيان لە زانكۆكان ئەنجام درابىت.
- د. ئەو پىشكەشكارانى ھەلگرى بىوانامەرى (بە كالۈرىيۇس و ماستەرن لە پىپۇرى زمانى ئىنگلېزى و وەرگىران)، پىيوىستە تاقىكىردنەوهى توanstى زمانى ئىنگلېزى ئەنجام بىدەن و ھەمان ئاستى خالى (٣-٤) مەرجى زمانى ئىنگلېزى) لە (تەوهىرى يەكمى) ئاماژە پىددراو لەسەرپەن جىيەجى دەكرىت.
- ه. ئەگەر دوو پىشكەشكار لە پىشىرەتى ھەمان نمرەيان بە دەستھەنابۇو، ئەوا ئاستى زمانى ئىنگلېزى و ژمارە و فاكتەرى كارىگەرى توپۇزىنەوه بلاۋەكراوهەكانيان دەبىتە پىوهىرى يەكلاكەرەوە.
- و. ئەگەر لە كاتى پىشكەشكىردن، پىشكەشكار توanstى زمانى ئىنگلېزى بە پىلى خشتەي خالى (أ) ئەسەرەوه ھەبوو، ئەوا بۆ ھەر ئاستىك (٢) دوو خال بە پىشكەشكار دەدرىت لە كاتى چوونە پىشىرەتى.

٤- مەرجى تاقىكىردنەوهى توanstى زانستى:

- أ- تاقىكىردنەوهى توanstى زانستى لەسەر نمرەي (٣٠%) ئەنجام دەدرىت و مەرجە پىشكەشكار لەم تاقىكىردنەوهە دەربىچىت (واتە بە لايەنى كەم ١٥ نمرە لە ٣٠ نمرە تەرخانكراو بۆ تاقىكىردنەوه بە دەست بەھىنەيت بە پىچەوانەوه مافى چوونە پىشىرەتىي نىيە)، پىيوىستە (١٥%) پرسىارەكانى تاقىكىردنەوهى توanstى زانستى لە پىپۇرى گشتى بىت و (١٥%) ترى پرسىارەكان لە پىپۇرى وردى بوارەكەي بىت. لېرەدا نمرەي (١٥) پانزە لە تاقىكىردنەوه هېيج خال وەرنڭىت واتە (٠) سفر (خال) ئەي دەبىت و بە زىادبۇونى ھەر نمرەيەك (١) يەك خالى بۆ زىاد دەكرىت، بۆ نموونە ئەگەر پىشكەشكار نمرەي (١٦) ئىھىنا لە تاقىكىردنەوهى توanstى زانستى، ئەوا (١) يەك خالى وەردەگرىت بۆ بەشدارىكىردن لە پىشىرەت، ئەگەر (٢٠) بىستى بە دەست ھىينا ئەوا (٥) پىنج خالى پى دەدرىت بۆ بەشدارىكىردن لە پىشىرەت.
- ب- پىيوىستە لېزىنەي زانستى بەش يان لېزىنەيەكى تايىھەت سەرپەرشتى تاقىكىردنەوهەكان بىكەت و تايىھەت پرسىارەكانى پىپۇرى گشتى و پىپۇرى ووردى تاقىكىردنەوهى توanstى زانستى لەسەر بىنهماي پرۆپۆزەلەكان دابىندرىت.

ج- دەبىت پرسىارەكانى پسپۇرى گشتى لە سەر بىنەمای بروانامەي بە كالۆريۆس (يىان لقى سەرەكى بەش بىت) و پرسىارەكانى پسپۇرى ووردى لە سەر بىنەمای لقى سەرەكى بروانامەي ماستەرى پېشکەشكەر بىت.

د- پىّويسىتە لە گەل پېشکەشكەدنى پرسىارەكانى تاقىكىردنەوەي توانسى زانستى لە لايەن مامۆستايىان، وەلامى نموñەيى پرسىارەكان پېشکەش بە ليژنەي تاقىكىردنەوەكەن بىرىت.

۵- مەرجى تەمەن : مىچ (سقف)ى تەمەن مەرجە بۇ پېشکەشكەرنى، واتە نابىت تەمەنلى خوازىار لە (55) پەنجا و پىنج سال (لە سەر بىنەمای سالى لە دايىكبوون) زياتر بىت، لە سەر رۇوی (55 سال) دەتوانىت بەشىوازى پارالىل پېشکەشى بىكەت.

۶- مەرجى سالانى خزمەت:

أ- بۇ خوازىارانى دامەزراو (واتە فەرمانبەرى ھەميشەيى بىن لە يەكىك لە دام و دەزگاكانى حکومەتى ھەرىمى كورۇستان)، پېشکەشكەر مەرجە (2) دوو سالى تەواوى خزمەتى فيعلى دواى بەدەستەھىنانى بروانامەي ماستەر و دامەززاندى ھەبىت تا رىكەوتى دەستېيىكىردن بە خويىدىنى دكتۆر، بە پىچەوانەوە مافى پېشکەشكەرنى نىيە. بۇيە هىچ خال تەرخان ناكرىت بۇ ئەو پېشکەشكەرەيى كە دواى تەواوكىردىنى خويىدىنى ماستەر تەنها (2) دوو سال خزمەتى فيعلى ھەيە، بەلام بە زىادبۇونى ھەر سالىكى خزمەت ئەوا (1) يەك خالى بۇ زىياد دەكىرىت و خزمەتى مانگىش دواى دووسالەكە بەپۇينت ئەزىز دەكىرىت بۇ وەرگەتنى خال، واتە ئەگەر پېشکەشكەر دواى بەدەستەھىنانى بروانامەي ماستەر (7) حەوت سال خزمەتى فيعلى تەواوى ھەبىت ئەوا (5) پىنج خال وەردەگىرىت بۇ بەشدارىكىردىنى لە پېشبرىكى، بە مەرجىيەك لە (10) دە خال زياتر نەبىت.

ب- ئەو خوازىارانى كە دانەمەزراون لە دام و دەزگاكانى حکومەتى ھەرىمى كورۇستان، بەبن ھەبۇونى مەرجى دوو سالى دەرچوون و تىپەرین بە سەر بەدەستەھىنانى بروانامەي ماستەر، راستەخۆ مافى پېشکەشكەرنىان ھەيە و پىّويسىتە خوازىاران بەلىننامەي ياسايى لە زانكۆ پېشکەش بىكەن كە لە هىچ دامودەزگايەكى مىرى (حکومى) دانەمەزراون، بە پىچەوانەوە خويىندەكەي ھەلدەوەشىتەوە و رېكارى ياسايى بەرامبەرى دەگىردىتەبەر.

۷- بلاوکراوهى زانستى و داهىننانى زانستى (براءة الاختراع):

أ. بۇ ھەر توىزىنەوەيەكى خاوهەن ئىمپاكت فاكەنەر (Clarivate Analytics) لە لىستى (Impact Factor) دە خال و بۇ توىزىنەوەي خاوهەن سكۆپەس (Scopus) (7.5) خال و بۇ توىزىنەوەي بلاوکراوه لە گۆقارى زانستى ناوخۇ (5) پىنج خال دەدرىت بە پېشکەشكەر بە مەرجىيەك گۆقارەكان لە وېبسايتى رىزبەندى زانكۆكانى كورۇستان (NUR) دانپىدانزاو بىت.

ب. داهىننانى زانستى (براءة الاختراع) بە ھەمان شىوهى توىزىنەوەي زانستى (5) پىنج خال وەردەگىرىت بەو پېشکەشكەرەيى كە (براءة الاختراع) وەرگەتوووه بە مەرجىيەك لە گۆقارىكى زانستى بروايپېكراو بلاوکەرىدىتەوە.

ج. كۆي گشتى مىچ (سەقەف)ى وەرگەتنى خال لە بلاوکراوهى زانستى و داهىننانى زانستى (براءة الاختراع) بىرىتى دەبىت لە (25) بىست و پىنج خال بۇ بەشدارىكىردن لە پېشبرىكى، واتە تەنها (5) پىنج توىزىنەوە يان داهىننانى زانستى ئەزىز دەكىرىت.

- پرۆسەي دلنىايى جۆرى: پىيوىستە مامۆستاييانى پىشىكەشكار لە زانكۆكانى ھەرىمى كوردىستان لە پرۆسەي دلنىايى جۆرى وەك (زانست خوازى بەردەۋام و ھەگبەرى مامۆستا و فيدباکى قوتابى) ئى دوايىن سال دەرچوو بن، بە پىچەوانەو مافى پىشىكەشكاردىيان نىيە، بەلام ھىچ خالى بۆ پرۆسەي دلنىايى جۆرى بۆ مەبەستى پىشىكەشكاردن وەرنادىن.

تىبىنى/ كۆي خالله كان بۆ ئە و پىوهراھى سەرەوە دەبىتە كۆي خالله كانى پىشىكەشكاران و پىزىبەندى خالله كانى پىشىپكى.
تەوهرى دووھەم/ مەرج و پىداویستى كەردىنەوە خويىندى دكتۇرا:

- بۆ كەردىنەوە خويىندى دكتۇرا لە ھەر بەشىكى زانستى مەرچە (۱) يەك پرۆفېسۆر + (۳) سى پرۆفېسۆرى يارىدەدەر ھەبىت كە ھەلگرى بروانامەي دكتۇرا بن و پىسپۇرپىان لە ھەمان بوارى بەشە كە بىت و مەرجىشە ئە و مامۆستاييانە لەسەرمىلاكى ھەمىشەيى بەشى زانستى بن يان خانەنىشىنكرارا و بن لە ھەمان ئە و بەشە ياخود شەراكەتى ئەكاديمىيان لەگەل زانكۆكان ھەبىت لە رىيگەرەتىنامە و خىستەرەرووی بە دۆكىيەمىنت، لېرەدا پىيوىستە ئە و بەرىزانە كە ستافى بەشىكى دىاريکراون دووبارە نەبنەوە لە بەشىكى تر.

۲- پىيوىستە بەشە كە يەك خولى دەرچوووانى ماستەرى ھەبىت.

۳- سەبارەت بە كەردىنەوە خويىندى دكتۇرا لە بەشە ھاوشىوە كانى ھەمان زانكۆ وەك (كوردى و كوردى، عەرەبى و عەرەبى، ئىنگلىزى و ئىنگلىزى، كيميا و كيميا...ھەندى) دەكەرىت ستافى ھەردوو بەشە كە لە كاتى ھەبوونى مەرچە كانى خالى (۱ و ۲) يەك و دووھە سەرەوە خويىندى دكتۇرا بەنەوە.

۴- سەبارەت بە پىسپۇر كۆمەلەي پىشىكى، مەرچە كانى خالى (۱ و ۲) يەك و دووھە سەرەوە لەسەر ئاستى (كۈلىز/ سکول) ئەزىزەرەت دەكەرىت.

۵- پىيوىستە زانكۆكان پلانى خويىندى دكتۇرا ئامادە بکەن لەو بەشانەي كە پىشىووتر خويىندى دكتۇرایان تىدا كراوهەتەوە بۆ سالى خويىندى (۲۰۱۷-۲۰۱۶) و ئىستاش مەرجى خالى (۱ و ۲) يەك و دووھە سەرەوە و پىداویستى بەردەۋامىيان تىدايى بە رەچاوكەردىنى ئە و مامۆستاييانەي مەرجى سەرپەرشىتىكەردىيان بە پىيى رېنمايى ژمارە (۷) سالى (۲۰۱۶) تىدا ھەيە، واتە بەپىيى بوونى مامۆستاي پىسپۇر بە پلەي زانستى پىيوىست بەپىيى رېنمايىيەكان و بوونى پىداویستىيە زانستىيەكانى دىكە بۆ خويىندى دكتۇرا.

۶- سەبارەت بەو بەشانەي كە دەيانەويت خويىندى دكتۇرا بەنەوە بۆ يەكەم جار و مەرچە كانى خالى (۱ و ۲) يەك و دووھە سەرەوە يان تىدايى و يەك خولى ماستەريان دەرچووواندۇوھە، دەتوانن پرۆپۆزەللى كەردىنەوە خويىندى دكتۇرا پىشىكەش بە وەزارەت بکەن بۆ مەبەستى رەزامەندى و پەسەندىكەن.

۷- ناونىشان و پرۆپۆزەللىكى سەرەتايى (أولي) بۆ خويىندى دكتۇرا لەلايەن ئە و مامۆستاييانەي مەرجى سەرپەرشىتىكەردىيان بە پىيى رېنمايىيەكانى پەيوهندىدار تىدا ھەيە پىشىكەش بە بەشى زانستى دەكەرىت، پىيوىستە پرۆپۆزەلەكان لەسەر بىنەماي پىيوىستى بازايى كارى ھەرىمى كوردىستان و پەنگدانەوەي كىشە و گىروگرفتەكانى سەرەدم و زىاتە خزمەت كەردىن بە رەوتى زانست لە كوردىستان بە ئامانجى بەستەنەوەي زانكۆ و كۆمەلگا بە يەكتىر و ...ھەندى، پىشىكەش بە بەشى زانستى بىرىن، ھەرۋەها پىيوىستە پرۆپۆزەلەكان لە لايەن ليژنەي زانستى بەش پەسەند كرابىت و دواتر لە كاتى ناردىنى پلانى زانكۆكان وينەيەكى پرۆپۆزەلەكان رەوانەي وەزارەت دەكەرىت بە مەبەستى ھەلسەنگاندىنى بە راۋىزەرەت دەگەل پىسپۇر و شارەزايىنى ئە و بوارە، مەرجىش نىيە لەم سىستەمەدا سەرپەرشتىيارى دەرەكى ھەبىت.

- دەكىيەت لە ماوهى خويىندنەكەيدا قوتابى/ خويىندكارى بەشە زانستىيەكان و بەشە مروقاىيەتىيەكان (٣) سى تا (٦) شەش مانگ بچىيەتە دەرەوەي ولات بەپىي رەزامەندىيەكى فەرمى لە نیوان سەرپەرشتىيار و زانكۆكەي دەرەوە، بە مەبەستى ئاشنابۇون بە سىستەمى ئەو جۆرە خويىندە و ئەنجامدانى بەشىك لە توپىزىنەوەكەي لەو زانكۆيە، لىرەدا چوونە دەرەوەي قوتابى/خويىندكارى دكتۆرا بە پىي سىستەمى زانستىن و چوونە دەرەوە بۇ ئەوانەي سەر بە دام و دەزگاكانى وەزارەتى خويىندى بالا و توپىزىنەوەي (Sabbatical Leave) دەبىت بۇ ئەوانەي سەرپەرشتىيار بە شىوازى شاندىكىن (إيفاد) دەبىت بەمەرجىيەك لە مانگىك تىپەرنەكەت، واتە ئەم بىرگەيە بەشىوهى (جواز) جىبەجى دەكىيەت و دەكىيە قوتابى/خويىندكار و سەرپەرشتىيار نەچنە دەرەوەي وولات.

تىپىنى:

أ. لە حاالتىكدا ئەگەر قوتابى/خويىندكار پىويسىتى بە چوونە دەرەوە بۇ زانكۆيى دەرەكى نەبوو، ئەوا سەرپەرشتىيارىش پىويسىت ناکات بچىيەت دەرەوەي ولات.

ب. سەبارەت بە قوتابىيان و خويىندكارانى دكتۆرا كە بە سىستەمى پارالىل دەخويىن، چوونە دەرەوەي قوتابى/خويىندكار و سەرپەرشتىyar كە لە خالى (٨)ي سەرەوە ئاماژەي پىكراوه، ئەوا تىكراي خەرجىيەكە لەسەر خودى قوتابى/خويىندكار دەبىت، بەلام بۇ ئەوانىش بە شىوهى (جواز) جىبەجى دەكىيەت و دەكىيە قوتابى/خويىندكار و سەرپەرشتىyar نەچنە دەرەوەي ولات.

ج. ماوهى خويىندى دكتۆرا لەم سىستەمدا برىتىيە لە (٣) سى سال، لە دەسەلاتى ئەنجومەنى كۆلىزە كە بۇ ماوهى (٦) شەش مانگ بۇ جارى يەكم بە مۇوچە ماوهەكە درىز بکاتەوە و لە دەسەلاتى ئەنجومەنى زانكۆيە بۇ ماوهى (٦) شەش مانگ بۇ جارى دووھم بە مۇوچە ماوهەكە درىز بکاتەوە، لە كاتى پىويسىتدا دەكىيەت رەزامەندى وەزارەت وەربىگىرېت بۇ درىزكەندەوە بۇ ماوهى (٦) شەش مانگ بۇ جارى سېيھەم بەبى مۇوچە (كە دوايىن درىزكەندەوەيە). بە پىچەوانەوە قوتابى/خويىندكار فەرمانى سرینەوە ناو (ترقىن القىدى) لە خويىدىن بۇ دەرەدەچىت.

د. بىيى بىبارى ئەنجومەنى وەزارەت لە كۆبۈونەوەي ژمارە (٥) لە رېكەوتى (٢٠١٥/٦/٢٩) ئەنجامدرا رەزامەندى دراوه لەسەر كەندەوە خويىندى بالا/ دكتۆرا لە دەستەي كوردىستانى بۇ دىراساتى ستراتىيجى و توپىزىنەوەي زانستى بە ھاوبەشى لەگەل يەكىك لە زانكۆكان، وە بىوانامەي دكتۆرا لە لايەن زانكۆيەكەوە بەھاوبەشى دەرىيەت لۇڭۇ (ئارم)اي ھەردوو لاي لەسەر دەبىت.

٥. وەرگەتنى قوتابىيان و خويىندكاران لە ئەنجومەنى كوردىستانى بۇ پىسپۇرييە پىشىكىيەكان (كە ھاوتايى بە بىوانامەي دكتۆرا) بە پىي ئەو رېنماييانە دەبىت كە لە لايەن ئەنجومەنى كوردىستانى پىشىياز دەكىيەت و لە لايەن وەزارەتتەوە پەسەند دەكىيەت.

تەوهىرى سېيھەم/ سەبارەت بەو خوازىارانە كە دانىشتۇوى شارەكانى دەرەوەي ھەرىمى كوردىستانى عىراقنى ياخود ھەلگەزتامەي عىراقى نىن:

١. ھاولاتى عىراقى دانىشتۇوى دەرەوەي ھەرىمى كوردىستان مافى پىشىكەشىرىدىنە ھەيە بۇ خويىندى بالا/ دكتۆرا بە سىستەمى پارالىل بە ھەمان مەرج و پىوەرەكانى ھاتتوو لەم رېنمايىيە.

۲. سەبارەت بە خوازىيارانەي كە دانىشتىووی دەرەوەي عىراقن (واتە هەلگرىي رەگەزنانەي عىراقى نىن) واتە پېشىكەشكارى نىبودەولەتىن، ئەوا مافى پېشىكەش كردىيان بۆ خويىندى بالا/دكتۇرا ھەيە بە ھەمان مەرج و پىوهەرەكانى ھاتوو لەم رىنمايىھە و ئەگەر لە تاقىكىردنەوەي توانسى زانستى دەرچوون، ئەوا راستەخۆ بە سىستمى پارالىل وەردەگىرىن و ناچنە پېشىركى، مەبەست لەم ھەنگاوه برىتىيە لە ھاندانى پېشىكەشكارى نىبودەولەتى بۆ مەبەستى درىزەدانى خويىندى دكتۇرا لە زانكۆكانى ھەرئىمى كوردىستان. بۆ ئەم مەبەستەش پېيوىستە پېشىكەشكار بەلىننامەي ياسايى لە سەرۆكايەتى زانكۆ پېيكەتەوە كە ھەلگرىي رەگەزنانەي عىراقى نىيە.

تەوهەرى چوارەم : پېداویستىيە زانستىيە كانى وەرگرتى برووانامەي دكتۇرا:

- وەرگرتى كۆرسەكان: پېيوىستە كاندىدى دكتۇرا لە وەرزى يەكمى خويىندە كەيدا كۆرسەكانى خويىندى دكتۇرا وەربىرىت كە برىتى دەبى لە كۆرسى ئامادەكارى بۆ ئەنجامدانى توېزىنەوەكە و پسپۇرى وردى خويىندەكە، كە لە لايەن سەرپەرشتىيار و بەشى زانستى دەستنىشان دەكرىت و لە لايەن ئەنجومەنى (كۆلۈز/سکول) ھە پەسەند دەكرىت.
- شىۋازى كۆرسى ئەكادىمى خويىندى دكتۇرا لە سەر شىۋازى سىستمى بۆلۇنيا پرۆسېس دەبىت و دواتر ووردهكارى شىۋازى خويىندى كۆرسەكە و قۇناغەكانى دىكەي خويىندەن بە فەرمانى وەزارى دەرددەچىت.
- مەرچە قوتابى / خويىندكارى دكتۇرا لە تاقىكىردنەوەي كۆرسەكاندا نمرەكە لە (٦٠%) كەمتر نەبىت لە ھەر يەك لەو بابهاتانە و لە كۆتابىي كۆرسەكاندا تىكراي نمرە (معدل) لە (٧٠%) كەمتر نەبىت، بە پىچەوانەوە بە پىيى رىنمايىھەكانى خويىندى بالا سېرىنەوەي ناو (ترقىين القيد) يان بۆ دەرددەكرىت.
- پېيوىستە قوتابى خويىندكارى زانستە مەرقۇقايدەتىيەكان و زانستە سروشتى و پەتى و پراكىتىكەكان و پزىشىكەكان يەك توېزىنەوە بلاوبكەتەوە كە گۆڤارەكە لە (Clarivate Analytics) ئىنديكس كراپىت ياخود يەك توېزىنەوە (Scopus) و يەك توېزىنەوە لە گۆڤارى زانستى زانكۆكانى كوردىستان بلاوبكەتەوە، بە مەرجىيەك گۆڤارەكان لە ويىسایتى رىزبەندى زانكۆكانى كوردىستان (NUR) دانپىدانراو بىت
- پېيوىستە تىزى دكتۇرا بەشدارىيەكى رەسەن بىت لە بەرھەمھېنانى مەعرىفە لە بوارەكەيدا و ھەلسەنگاندىش برىتى دەبىت لە گفتۇگۇي زانستى تىزەكە لە لايەن لېژنەيەكى پسپۇرەوە.
- رىنمايى تاوتويىكىرنى تىزى دكتۇرا بە گۆيرەي رىنمايى ژمارە (٧) يى سالى (٢٠١٦) دەبىت و شىۋازى تاوتويىكىرن بە شىۋەي داخراو يان كراوه دەبىت بۆ ئەم مەبەستەش دەسەلات دەدرىت بە ئەنجومەنى زانكۆكان بۆ بىياردان لە سەر شىۋازى تاوتويىكىرن كە ئايا داخراو بىت ياخود كراوه.

تەوهەرى پىنچەم : تىيىننەي گشتىيەكان:

- مەرچە پېشىكەشكار برووانامەي بە كالۋىریوس و ماستەرى لە يەك بەشى زانستى ھەبىت، بە پىچەوانەوە مافى پېشىكەشكەرنى نىيە و ھەرودەها پېيوىستە پېشىكەشى ھەمان بەش و پسپۇرى خويىندى ماستەرەكەي بکات.
- بەپىي ئەم رىنمايىھەلگرانى برووانامەي ماستەر لە داموودەزگاكانى سەر بە وەزارەتى خويىندى بالا و ھەرودەها داموودەزگاكانى دەرەوەي وەزارەتى خويىندى بالا و توېزىنەوەي زانستى دەتوانن داواكارى بۆ ئەم خويىندە پېشىكەش بکەن بە پىيى تەوهەرى شەشەم و حەوتەمى ئەم رىنمايىھە.

۳- کاندیدانی خولى دووهەم و سېيھەمى بەرناھەم توanaxازى مەۋىسى بۆ خويىندى دكتۆرا ئەوانەھى تا ئىستا مامەلە كانيان پرۆسیس نەكراوه و سەفەرى دەرەوەيەن نەكىردووه بۆ مەبەستى پەيوەندىكىردن بە خويىندىن، دەتوانن داواكارى پېشىكەش بىكەن، ئەگەر لە پېشىركىن سەركەوتتوو بن و بە فەرمى وەرگىران ئەوا ناويان لە ليستى كاندیدانى توanaxازى دەسپىتەوە، بەلام ئەگەر وەرنەگىران ئەوا مافيان وەك كاندیدى توanaxازى پارىزراو دەبىت، بۆ ئەم مەبەستەش پېشىكەشكار پېيوىستە لە (وەزارەتى خويىندى بالا/ فەرمانگەي نىردراباون و پەيوەندىيە رۆشنېرىيەكان) نووسراوى فەرمى بەھىنەت كە مامەلە كەي پرۆسیس نەكراوه و سەفەرى دەرەوەي نەكىردووه بۆ مەبەستى پەيوەندىكىردن بە خويىندىن.

۴- ئەو كاندیدانەي بە پېي پرۆگرامى توanaxازى مەۋىسى نىردراباون بۆ دەرەوەي ولات و يان بە هەر شىوازىكى تر وەك (بعثات) و (زمالات) لە ئىستادا گەراونەتەوە و خويىندىيان تەواو نەكىردووه بە ھۆكارى جىا جىا، يان بە هەمان شىوه لە ناوهەوەي ولات خويىندىيان تەواو نەكىردووه و سېينەوەي ناو (ترقىن القيد) كراون بە ھۆكارى جىا جىا، مافى پېشىكەشكاردىيان نىيە تا تىپەرىيۇنى (۳) سى سال بەسەر گەرانەوەيان و سېينەوەي ناويان.

۵- ھىچ مامەلەيەكى پېشىكەشكاردىن وەرناگىرىت، ئەگەر سەرجەم دۆكىيۈمىتتەكان تەواو نەبن تا دوايىن رۇزى پېشىكەشكاردىن، بە پېچەوانەوە خوازىيار مافى بەشداربۇونى لە تاقىكىردنەوەي توانستى زانستى نابىت، يارىدەدەرى سەرۆك زانكۆكان بۆ كاروبارى زانستى و خويىندى بالا بەرپرسىارن لە وردىبىنى كردىن دۆكىيۈمىتتەكان و دەستتىشانكىرىنى ليستى ئەو پېشىكەشكارانەي كە مافى تاقىكىردنەوەي توانستى زانستيان ھەيءە، ھەروەها لىزىنە تايىەتەكانى وەزارەتى خويىندى بالا و توىزىنەوەي زانستى چاودىرى و وردىبىنى پرۆسەي پېشىكەشكاردىن دەكەن.

۶- مۆلەتى خويىندى دكتۆرا لە زانكۆ حکومىيەكانى ھەرىمە كورۇستان بە شىوهى مۆلەتى خۆتەرخانكىرىنى تەواو (تفرغ تام) دەبىت، تەنها ئەو پېشىكەشكارانەي خاوهەن نازناواي زانستى ھەمېشەيىن (ئەندامى دەستەي وانەوتەوەن) و لەسەر مىلاكى دامەزراوه كانى سەربە وەزارەتى خويىندى بالا توىزىنەوەي زانستى مىلاكى ھەمېشەيىن، ئەوا مۆلەتەكەيان بە شىوهى خۆتەرخانكىرىنى نىمچەيى (تفرغ جزئى) دەبىت بە پېي بېرىگەي (۱۲) لە ماددهى (۷) لە ياساي ڑاژەي زانكۆيى ژمارە (۳۳) سالى (۲۰۰۸).

۷- بەپېي بېپارى ئەنجومەنلىكى دەستەي وەزارەت مامەلە لەگەل پۆيىنت ناكىرىت بۆ مەبەستى پېشىكەشكاردىن و دەرئەنjamەكانى تاقىكىردنەوەي توانستى زانستى. (واتە نمرەكان جىبر ناكىرىن و كىرف نادىرىت).

۸- بە ھىچ شىوهىكى ناكىرىت قوتابى / خويىندىكارى دكتۆرا خويىندەكەي بگوازىتەوە بۆ زانكۆيەكى دىكەي ناوهەوەي ھەرىم ياخود دەرەوەي ھەرىم و دەرەوەي ولات، يان بە پېچەوانەوە.

۹- ئەگەر لە بەشىكى زانستى بە تەنها يەك قوتابى/ خويىندىكارى دكتۆرا وەرگىرا، دەتوانىت دەست بە خويىندى ئەكادىمىي بکات بەلام پېيوىستە لە لايەن لىزىنەيەكى پىسپۇرەوە پرسىاري تاقىكىردنەوە دابىرىت و لە لايەن ھەمان لىزىنە ھەلەچن بۆ پەراوى تاقىكىردنەوە كە بکىرىت.

۱۰- بە ھىچ شىوهىكى يەدەگ (إحتياط) لە خويىندى بالا بۇونى نىيە، بەلکو تەنها وەرگىراو بۇونى ھەيءە.

۱۱- پېيوىستە ئەو پېشىكەشكارەي كە دانەمەزراوه بەلىننامەي ياسايى لە زانكۆ پېشىكەش بکات كە لە ھىچ فەرمانگەيەكى حکومى دانەمەزراوه، ئەگەر زانىيارى نادرەستى دا بىت ئەوا ھەموو بەرپرسىارەتى ياسايى دەكەۋىتە ئەستۆ، سەرەپاي سېينەوەي ناوى لە خويىندىن.

- ۱۲- پالپىشت بە رادەربرىنى ئەنجومەنى شورای ھەریم ژمارە (۲۰۱۴/۱۳) لە (۲۰۱۷-۷-۲۰)، بەریزان ئەندامانى پەرلەمانى عىراق و ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان بۆيان نىيە پېشکەشى خويىندى ماستەر و دكتۆرا بکەن لە زانكۆكانى ھەرىمى كوردستان، ھەرووهە پالپىشت بە كۆبۈونەوهى (لىزىھى بالا) خويىندى بالا) ئەنجامدراو لە رېكەوتى (۲۰۱۷/۲/۱۵) و ھەرووهە پالپىشت بە رادەربرىنى ئەنجومەنى شوراي ھەریم ژمارە (۲۰۱۷/۱۱) لە (۲۰۱۷-۷-۹) و گشتاندىنە ۋەزارەت ژمارە (۱۰۰۷) لە (۲۰۱۷/۸/۲) بەریزان (خاوهن پله تايىھەكان- أصحاب الدرجات الخاصة) تاوهكولو پوسىتەدا بن بۆيان نىيە پېشکەشى خويىندى بالا/دبلومى بالا- ماستەر- دكتۆرا لە زانكۆكانى ھەرىمى كوردستان بکەن لە بەرئەوهى ناتوانىرىت خويىندى و ئەجورە پوسىتە پېكەوهە راھى بىرىت.

تەوهى شەھەم: پلان و ژمارە كورسييەكانى دكتۆرا: دواى دەرچۈونى ئەم رىنمايىھى، ۋەزارەت لە رېكەھى فەرمانگەھى توپىزىنەوهە و پەرەپىدان/بەرپۇھەرایەتى خويىندى بالا بە فەرمى داواى پلان لە زانكۆكان دەكەت، زانكۆ ھەلدەستى بە ئامادە كەرنى پلانى خويىندى دكتۆرا بەپىي رىنمايىھى كان و ژمارە كورسييەكان دىيارى دەكەت و لە لايدەن ئەنجومەنى زانكۆكەوهە پلانى خويىندى دكتۆرا و ژمارە كورسييەكان پەسەند دەكىيت و دواتريش لە لايدەن ۋەزارەت/فەرمانگەھى توپىزىنەوهە و پەرەپىدان/بەرپۇھەرایەتى خويىندى بالا پلان و ژمارە كورسييەكان پەسەند دەكىيت، ژمارە كورسييەكان لە سەر بىنەماي ژمارە پرۇپۇزەلە سەرەتايىھەكان لە ھەر بەشىكى زانستى ئەزىز دەكىيت، بەلام پرۇپۇزەل و ناونىشانى پرۇپۇزەلە كان لە قۇناغى پرۇسە پېشکەشكەن راناگەيەنرېت، بەلكو دواى ئەنجامدانى تاقىيەتكەنەوهى توانستى و ۋەرگەتنى كاندىدەكان، ئەوا پرۇپۇزەلە كان بە ھەماھەنگى سەرپەرشتىار و سەرۋەتلىكەتى بەشى زانستى و لىزىھى زانستى بەش پرۇپۇزەلە كان بە سەر كاندىدەكان دابەش دەكىيت، كورسييەكانىش بەم شىوهەيە خوارەوە تەرخان دەكىيت:

- ۱- كورسييە گشتىيەكان بە شىوهە خۆرایى دەبىت بەم شىوهەيە خوارەوە:-

أ- ژمارەيەك لە كورسييەكان بە پىي رېزە خالى (۱)ي سەرەوە تەرخان دەكىيت بۇ (زانكۆكان و زانكۆ نوپىيەكان و زانكۆ پۇلەتەكىيەكان)، لەم حالتەدا تەنها خوازىيارانى مىلاكى ئەو زانكۆيانەي كە كورسيان بۇ تەرخانكراوه بۆيان ھەيە پېشبرىكى لە نىوان خۆيان بکەن لە سەر ژمارە ئەو كورسيانەي بۆيان تەرخان كراوه، ئەو پېشکەشكەرە زۆرتىرىن خالى بە دەستەپىنا بەپىي رېزە كورسى تەرخانكراوه بە پلان و ھەردەگىرىت.

ب- كورسييەكانى دىكە دەبىت بە (كورسى گشتى) كە ھەموو پېشکەشكەرە دامەزراو بە شىوهە ھەميشەبى لە دامودەزگاكانى سەر حکومەتى ھەرىمى كوردستان مافى ھەيە پېشکەشى بات و لە نىوان خۆيان پېشبرىكى بکەن لە سەر ژمارە كورسييەكان، ئەو پېشکەشكەرە زۆرتىرىن خالى بە دەستەپىنا بەپىي رېزە پلانە كە و ھەردەگىرىت.

- ۲- (كورسى بە شىوازى سىستەمى پارالىل) بەم شىوهەيە خوارەوە:-

أ- رېزەيەك لە كورسييەكان بە شىوهە پارالىل تەرخان دەكىيت بۇ گشت پېشکەشكەرەن واتە ئەو پېشکەشكەرەن كە دانەمەزراون لە ھىچ دامەزراوه يەكى حکومى يان دامەزراون لە دامودەزگاكانى حکومەت بۆيان ھەيە پېشکەشى كورسييەكانى پارالىل بکەن.

ب- پېشکەشكەن لە سەر رېزە كورسييەكانى پارالىلى خالى (أ)ي سەرەوە بە شىوهە سەرتاسەرى دەبىت و ئەو پېشکەشكەرە زۆرتىرىن خالى بە دەستەپىنا بەپىي رېزە پلانە كە و ھەردەگىرىت.

تىپىنى /

أ. هەركاتىك كورسى بەتال مایە وە بە گشت جۆرەكانى كورسى تەرخانكراو، ئەوا بە هيچ شىوه يەك كورسييەكان پى ناكىتىنە وە.

ب. هيچ زانكۆيەك بۇي نىيە كورسى خويىندن زىياد بکات بۇي پلانى پەسەندىكراو لە لايەن وەزارەتە وە.

ج. بۇ دىيارىكىرىدىنى ژمارەي كورسييەكانى خويىندى دكتۆرا لە ھەربەشىك، پىيويسىتە مىلاكى ستافى ئە و بەشە و رەچاوكىرىدىنى مىچى سەرپەرشتىكىرىدىن بە گوئىرەي رىنمايى ژمارە (٧) سالى (٢٠١٦) و پىداويسىتى راستەقىنەي خويىندى دكتۆرا بکرىتە پىوهرى سەرەكى، بۇ ئەم مەبەستەش وەزارەتى خويىندى بالا چاودىرى و وردېبىنى پلانەكانى خويىندن دەكات.

د. كورسى بۇي هيچ وەزارەت و دامەزراوه يەك تەرخان ناكىتى، بەلكو فەرمابنەرانى ئەم دامەزراوانە دەتوانن لەسەر كورسييەكانى گشتى و كورسييەكانى پارالىل پىشكەش بىكەن.

ه. لە حاالتى تەرخانكىرىدىنى كورسى بۇي زانكۆ نوئىيەكان و زانكۆ پۆلىتەكニكىيەكان مەرچە كورسى لە پىسپۇرى داواكراو وە كو بەش لە زانكۆ نوئىيەكان و پۆلىتەكニكىيەكان بۇونى ھەبىت.

و. پىيويسىتە خوازىيار لە كاتى پىشكەشىكەشىكەشىكەشىكەشىكەشىكەشىكەشىكەشىكەشىكەشى كورسى ھەلبىزىرىت، واتە نايىت پىشكەشى دوو شىوازى كورسى بکات.

تەوهرى حەۋەتمە: سەبارەت بە لايەن دارايى خويىندن:-

١- بۇ ئەو خوازىيارانەي لەسەر كورسييە گشتىيەكان بە شىوهى خۆرایى وەردەگىردرىن، ئەوا گشت تىچۇووی خويىندە كە لە ئەستۆي ئەو زانكۆيە دەبىت كە خويىندى دكتۆرای كردۇتە وە.

٢- ئەو خوازىيارانەي لەسەر كورسى پارالىل وەردەگىردرىن، ئەوا تەواوى تىچۇووی خويىندى ماستەرە كە يان لە ئەستۆي قوتابى/ خويىندىكار دەبىت، بۇيە پىيويسىتە پىشكەشىكار لە كاتى پرۆسەي پىشكەشىكەشىكەشىكەشىكەشىكەشى كە ياسابى لە زانكۆ پىبكاتە وە كە ئامادەيە تەواوى تىچۇووی خويىندە كە لە ئەستۆي خۆي بگرىت.

٣- دواى دەرچۇونى ئەم رىنمايىيە، كىرىي خويىندى دكتۆرا بە شىوازى پارالىل لەلايەن ئەنجومەنى زانكۆكانە وە پىشىنیار دەكرىت و لە لايەن وەزارەت/ فەرمانگەي توپىزىنە وە پەرەپىدان/ بەرپۇھە رايەتى خويىندى بالا بە ھەماھەنگى لەگەل فەرمانگەي كارگىرى و دارايى پەسەند دەكرىت.

تەوهرى حەشتەمە: ئەم رىنمايىيە لە رېكەوتى دەرچۇونىيە وە كارى پىيدەكرىت و هەر رىنمايىيە كى تر لەمە و پىش دەرچۇوو كە ناكۆك و پىچەوانە بىت لەگەل ئەم رىنمايىيە، ئەوا كارى پىئناكىتى.

ھۆيەكانى دەرچۇونى ئەم رىنمايىيە

لە پىئناو بەرزەوەندى گشتى و گەشەپىدانى زىاترى خويىندى دكتۆرا لە زانكۆ حکومىيەكانى ھەرىمى كورستان، ئەنجومەنى وەزارەتى خويىندى بالا و توپىزىنە وە زانستى رىنمايى خويىندى دكتۆرای دەرکىرد، ئامانج لەم رىنمايىيە بىرىتىيە لە رەخساندىنى ھەلى ئەم شىوه خويىندە بە رەچاوكىرىدىنى پرۆسەي بەرز راگرتى كوالىتى خويىندن و توپىزىنە وە زانستى.

د. ئارام محمد قادر

وەزىرى خويىندى بالا و توپىزىنە وە زانستى

وەزارەتى خويىندى بالا و تويىشىنەوهى زانستى

زمارە : ۱۷۷۷۱ لە ۲۰۱۹/۱۰/۲۸

رېنمایي ژمارە (۷) ئى سالى ۲۰۱۹

رېنمایي خويىندى بالا / دبلىومى بالا يەك سالەي ئەكاديمى لەزانکۆ حکومىيەكانى كورستان بۇ سالى (۲۰۲۰ - ۲۰۱۹)

ئاماژە بە كۆنۈسى كۆبۈونەوهى زمارە (۵) ئەنجومەنى وەزارەت كە لە رىكەوتى (۲۰۱۹/۱۰/۱) و (۲۰۱۹/۱۰/۶) ئەنجام درابوو، بىياردرا بە دەركىرىدى خويىندى بالا/ دبلىومى بالا يەك سالەي ئەكاديمى لە زانکۆ حکومىيەكانى كورستان بەم شىوه يە خوارەوە:

تەوهرى يەكمە / مەرج و رېنمایيەكانى پېشکەشكىدىن:

۱- مەرجى تىكراي نمرە (معدل) بە كالوريوس: تىكراي نمرە (معدل) بە كالوريوس پېشکەشكار رەچاوناكرىت بۇ پېشکەشكىدىن، واتە هەر پېشکەشكارىك تىكراي نمرە (معدل) بىت ئەوا مافى هە يە پېشکەشى ئەم جۆرە خويىندە بکات.

۲- مەرجى ئاستى توانستى زمانى ئينگليزى: مەرجى توانستى زمانى ئينگليزى لە لايەن ليژنەي زانستى ئە و بەشە دادەنرىت كە ئەم جۆرە خويىندە دەكتەوهە، بە مەرجىك لەلايەن ئەنجومەنى كۆلىز و ئەنجومەنى زانکۆ پەسەند بکرىت و دواتر پىويسىتە رەزامەندى وەزارەت سەبارەت بە مەرجى ئاستى توانستى زمانى ئينگليزى وەربىگىدرىت.

۳- مەرجى تاقىكىرنەوهى توانستى زانستى:

أ. مەرجە پېشکەشكار لە تاقىكىرنەوهى توانستى زانستى دەرىچىت (واتە مەرجە بە لايەن كەم (۱۵) نمرە لە (۳۰) نمرە تەرخانكراو بۇ تاقىكىرنەوهى توانستى زانستى بەدەست بەينىت، بە پىچەوانەوهە بە دەرنەچوو دادەنرىت و مافى چوونە پېشبركىي نىيە).

ب. پىويسىتە ليژنەيەكى زانستى تايىبەت لەسەر ئاستى كۆلىز/فاكهلىتى/اسکول يان بەش سەريەرشتى تاقىكىرنەوهە كان بکات.

ج. پىويسىتە لەگەل پېشکەشكىدىن پرسىيارەكانى تاقىكىرنەوهى توانستى زانستى لە لايەن مامۆستاييان، وەلامى نمونەيى پرسىيارەكان پېشکەش بە ليژنەي تاقىكىرنەوهە كان بکرىت.

۴- مەرجى تەمەن : مىچ (سقف) ئەمەن مەرجە بۇ پېشکەشكىدىن، واتە نايىت تەمەنى پېشکەشكار لە (۴۰) سال زىاتر بىت (لەسەر بىنهماي سالى لە دايىكۈون)، ئەو پېشکەشكارانەي تەمەنيان لە (۴۰) چىل سال زىاتره، دەتوان بە شىوازى پارالىيل پېشکەش بکەن.

۵- مەرجى سالانى خزمەت و تىپەربىونى ماوهى پىويسىت بەسەر دەرچووندا:

أ. بۇ خوازىيارانى دامەزراو (واتە فەرمانبەرى ھەمىشەيى بن لە يەكىك لە دامودەزگاكانى حکومەتى ھەرىمى كورستان)، پېشکەشكار مەرجە (۲) دوو سالى تەواوى خزمەتى فيعالى دواي بەدەستەھىنانى بروانامەي بە كالوريوس و دامەزراندىنە ھەبىت تا رىكەوتى دەستپېكىرنى خويىندەكە، بە پىچەوانەوهە مافى پېشکەشكىدىن و وەرگەتنى مۆلەتى خويىندى نايىت.

ب.ئەو خوازىيارانەي كە دانەمەزراون لە دام و دەزگاكانى حکومەتى ھەریمى كورۇستان، بەبن ھەبوونى مەرجى دوو سال دەرچوون و تىپەرین بەسەر بەدەستەھىنانى بىروانامەي بە كالۆریوس مافى پېشىكەشكەنەنەيە و پېيوىستە بەلىنامەي ياسايى لە زانكۆ پېشىكەش بکەن كە لە ھىچ دامودەزگايەكى مىرى (حکومى) دانەمەزراون. بە پىچەوانەوە خويىندەكەي ھەلدەوەشىتەوە و رىكارى ياسايى بەرامبەرى دەگىردىتەبەر.

تەوهى دووهەم / رىخىستى پېشىركى لە نىوان پېشىكەشكاران و پېوەركانى سىستى پېزبەندى بەپىي رىزەت خال:
پېوەركانى پېشىركى لەسەر بىنەماي نمرەي بە كالۆریوس و نمرەي تاقىكىردنەوەي توانسى زانسى دەبىت بەم شىپوھىي خوارەوە:

أ. تىكراي نمرەي (%) ئى بە كالۆریوس ھىچ خال وەرناغىرىت بۇ چوونە ناو پېشىركى، بە زىادبۇونى ھەر نمرەيەك خالىك وەردەگرىت (بۇ نموونە ئەگەر پېشىكەشكارىك تىكراي نمرەكەي (%) ٥٥ (٥) بۇو (٥) پىنج خالىي پى دەدرىت بۇ چوونە ناو پېشىركى، ئەگەر پېشىكەشكارىكى دىكە تىكراي نمرەي (%) ٥٨ (٨) ھەبۇو ئەوا (٨) ھەشت خالى بۇ زىاد دەكرىت، بۇ نمرەكانى تريش ھەمان ئەو پېوەرە پەيدە دەكرىت).

ب. لەبەر ئەوەي تاقىكىردنەوەي توانسى زانسى لەسەر (٣٠) نمرە ئەنجام دەدرىت و بەدەستەھىنانى نمرەي (١٥) پانزە لە تاقىكىردنەوە ھىچ خال وەرناغىرىت، واتە (٠) سفر (خال) ئى دەبىت و بە زىادبۇونى ھەر نمرەيەك (١) يەك خالى بۇ زىاد دەكرىت (بۇ نموونە ئەگەر پېشىكەشكار نمرەي (١٦) ھىنا لە تاقىكىردنەوەي توانسى زانسى، ئەوا (١) يەك خال وەردەگرىت بۇ بەشدارىكىردن لە پېشىركى، ئەگەر نمرەي (٢٠) بىستى ھىنا ئەوا (٥) پىنج خالى پى دەدرىت بۇ بەشدارىكىردن لە پېشىركى...ھەت).

تىپىنى / ھەردوو خالەكانى بەدەستەاتوو لە نمرەي بە كالۆریوس و نمرەي تاقىكىردنەوەي توانسى زانسى كۆدەكىنەوە و ئەو پېشىكەشكارانەي بەرۇتىرىن خالىيان بەدەستەھىنا، ئەوا بە پىي رىزەت پلان و ژمارەي كورسييەكانى پەسەندىكراو لە لايەن وەزارەت وەردەگىرىن.

تەوهى سىيەم / مەرج و پىداویستى كەنەنەوە خويىندى دېلۈمى بالا يەك سالەي ئەكادىمى:

١. بۇ كەنەنەوە خويىندى دېلۈمى بالا يەك سالەي ئەكادىمى لە ھەر بەشىكى زانسى مەرجە بە لايەنی كەم (٤) چوار ھەلگىرى بروانامەي دكتۆرا يان (٤) چوار ھەلگىرى پلهى زانسى (مامۆستا) ھەبىت كە پىسپۇرى گشتىيان لە ھەمان پىسپۇرى بەشەكەيە و مەرجىشە ئەو مامۆستايانە لەسەر مىلاكى ھەميشەيى بەشى زانسى بن يان خانەنىشىنڭراوى ھەمان بەش بن ياخود گىرىبەست يان تەنسىبىكراو بن لە ھەمان ئەو بەشە ياخود شەراكەتى ئەكادىميان لەگەل زانكۆكان ھەبىت لە رىيگەرەتىنامە و خىستەرە رووى بە دۆكىيەمەنت، لېرەدا پېيوىستە ئەو بەرپىزانە كە ستافى بەشىكى دىاريڭراون دووبارە نەبنەوە لە بەشىكى تر. ٢. ئەو زانكۆيانەي كە دەيانەۋىت خويىندى دېلۈمى يەك سالەي ئەكادىمى لە ھەر بوارىك بکەنەوە، مەرجە بەشەكە لە زانكۆكە ھەبىت.

٣. سەبارەت بەو بەشانەي كە دەيانەۋىت بۇ يەكەم جار خويىندى بالا/ دېلۈمى بالا يەك سالەي ئەكادىمى بکەنەوە و مەرجە كانى خالى (١ و ٢) يەك و دوو و سىي سەرەتەيان تىدايە، دەتوانن پىرۇپۇزەلى كەنەنەوە دېلۈمى بالا يەك سالەي ئەكادىمى پېشىكەش بە وەزارەت/ فەرمانگەي توېزىنەوە و پەرەپېدان بکەن بۇ مەبەستى رەزامەندى و پەسەندىكەنلى.

- تەوهىرى چوارم : پىداویستىھەن ئەنستىيەكانى وەرگرتى بىلۇمى بالا يەك سالىھى ئەكادىمى :**
- خويىندى دبلىومى بالا يەك سالىھى ئەكادىمى بىلۇنىيا پروفسىس (Bologna Process) دەبىت و ECTS 60 (ECTS 30) بۇ ھەردوو سىمسەتكەن دەكىرىت، واتە ھەر سىمسەتكەن دەكىرىت كە پىويسىتە سەرجەم بابهەكان دەكىرىت و لە لايەن لىزىنە زانسىتى بەش بابهەكان دىيارى دەكىرىت كە پىويسىتە سەرجەم بابهەكان پەيوەندىدار بىت بە پىپۇرى خويىندى بە كالۋىريوسسى پېشكەشكار.
  - ووردهكارى شىوازى خويىندى كۆرسەكانى خويىندى دبلىومى بالا يەك سالىھى ئەكادىمى بە فەرمانى وەزارى دەردەچىت.
  - لە ھەر سىمسەتكەن دەكىرىت كە بابهەكان دەكىرىت كە بابهەكان Article Review (Article Review) لە يەك لە بابهەكان سىمسەتكەن دەكىرىت كە بىنۇسىت كە بابهەكان دەكىرىت كە بابهەكان دىيارى دەكىرىت.
  - لەم جۇرە خويىندەدا نۇوسىنى (اطروحة) پىويسىت نىيە.
  - مەرجه قوتابى/خويىندىكار لە تاقىكىرنەوە كۆرسەكان دا نمرەكەن لە (60%) كەمتر نەبىت لە ھەر يەك لە بابهەنان و لە كۆتاىيى ھەردوو وەرزەكەدا تىكىپاى نمرە (معدل) لە (70%) كەمتر نەبىت، بە پىچەوانە وە بەپىيى رېنمايىەكانى خويىندى بالا سرىنەوە ناو (ترقىن القيد) دەكىرىت.
  - ئەگەر قوتابى/خويىندىكار لە سىمسەتكەن دەكىرىت كەم لە نىوهى زىباترى بابهەكان كەوت، ئەوا سرىنەوە ناو (ترقىن القيد) دەكىرىت و مافى چۈونە نىيۇ كۆرسى دووھەمى نابىت.
  - دەكىرىت لىزىنە زانسىتى بەش دواى وەرگرتى رەزامەندى ئەنجومەنى كۆلىز ھەر پىداویستىھەن دىكە لە ماوهى خويىندەكە زىياد بىكەت بۇ قوتابىيان و خويىندىكاران بۇ وەرگرتى بىلۇمى بالا زىيادەكە كە لە خالەكانى سەرەوە نەھاتووە، بە مەرجىيەك ناكۆك نەبىت لەگەل ناوهەرۆكى ئەم رېنمايىە.
  - ماوهى ھەر كۆرسىك بىرىتى دەبىت لە (15) پانزە ھەفتە بە تاقىكىرنەوە كانىشەوە.
  - لە خويىندى دبلىومى بالا يەك سالىھى ئەكادىمى (ECTS 1) بە (25) كاتىزمىر ئەزىز دەكىرىت.
- تەوهىرى پىنچەم : تىبىنە گشتىھەكان :**
- بىلۇمى بالا يەك سالىھى ئەكادىمى بەكاردىت بۇ مەبەستى بەر زىكىرنەوە نمرە (تحسىن معدل) بە كالۋىريوس تاوهەك دواتر پېشكەشكار بىلۇمى بالا/ماستەر بىكەت كە رىزە (60%) كۆنمرە دبلىومى بالا يەك سالىھى ئەكادىمى و (40%) كۆنمرە بە كالۋىريوس كۆدەكىرىنەوە و دەبىتە نمرە پېشكەشكىرىن بۇ خويىندى بالا/ماستەر.
  - لە كاتى پىدانى بە خشىنى بىلۇمى بالا يەك سالىھى ئەكادىمى لە لايەن زانكۆكان، پىويسىتە بە روونى لە سەر بىلۇمى بالا يەك سالىھى ئەكادىمى بەر زىكىرنەوە نمرە بەر زىكىرنەوە زانكۆكانى ھەرىمى كورستان.
  - بىلۇمى بالا يەك سالىھى ئەكادىمى بەكاردىت بۇ مەبەستى زانسىتى و ئەكادىمى بەكاردىت و ماف و ئىمتىازاتى دارايى و كارگىرى لە لايەن وەزارەتى دارايى و ئابوورى ھەرىم دەستنىشان دەكىرىت.

٤. هىچ مامەلە يەكى پېشکەشكىرىت، ئەگەر سەرجەم دۆكىيەمىننىڭ كان تەواو نەبىت تا دوايىن رۆزى پېشکەشكىرىت، بە پېچەوانە و خوازىيار مافى بەشداربوونى لە تاقىكىرىنىڭ وە زانسىتى زانسىتى ناپىت و يارىدەدەرى سەرۆك زانكۆكان بۇ كاروبارى زانسىتى و خويىندى بالا بەرپرسىارىن لە وردېنىڭ كەن دۆكىيەمىننىڭ كان و دەستتىشانكىرىنى ليستى ئەو پېشکەشكارانە كە مافى تاقىكىرىنىڭ وە زانسىتى زانسىتىيان ھەيە، ھەروەھا لىزىنە تايىبەتكانى وەزارەتى خويىندى بالا و توپىزىنە وە زانسىتى چاودىرى و وردېنى دۆكىيەمىننىڭ كان و پرۆسەي پېشکەشكىرىت دەكەن.

٥. مۆلەتى خويىندى دېلۈمى بالا يەك سالە ئەكادىمى لە زانكۆ حکومىيەتكانى كورستان بە شىوهى خۆتەرخانكىرىتى تەواو (تفرغ تام) دەبىت بۇ ماوهى (١) يەك سال فەرمابنەرانى دامەزراو بە شىوهى ھەميشەيى لە دامودەزگاكانى حکومەتى ھەریمى كورستان و عىراق.

٦. دېلۈمى بالا يەك سالە ئەكادىمى ھاوشىوهى خويىندى ماستەر و دكتۆر لە خويىندى دەۋامى بەيانىان دەبىت، ناپىت دېلۈمى بالا يەك سالە ئەكادىمى لە خويىندى دەۋامى ئىواران بىت.

٧. ماوهى خويىندىن بىرىتىيە لە (١) يەك سال ئەكادىمى، لە دەسەلاتى ئەنجومەنى كۆلىز/فاكهاتى/سکولە كە بۇ ماوهى (٣) سى مانگ بۇ جارى يەكم بە مۇوچە ماوهە كە درىز بکاتە و لە دەسەلاتى ئەنجومەنى زانكۆيە بۇ ماوهى (٣) سى مانگ بۇ جارى دووھم بە مۇوچە ماوهە كە درىز بکاتە و (كە دوايىن درىزكىرىنىڭ وەيە). بە پېچەوانە و قوتابى/خويىندىكارى دېلۈمى بالا يەك سالە ئەكادىمى فەرمانى سرینە وە ناو (ترقىن) القىدى لە خويىندىن لە لايەن زانكۆوھ بۇ دەرددە چىت.

٨. پېۋىستە ئەو پېشکەشكارە كە دانەمەزراو بەلىنىماھى ياساىي لە زانكۆ پېشکەش بکات كە لە هىچ فەرمانگە يەكى حکومى دانەمەزراو، ئەگەر زانىيارى نادروستى دا بىت ئەوا ھەموو بەرپرسىاريەتى ياساىي دەكەۋىتە ئەستۆ، ھەروەھا سرینە وە ناو (ترقىن قىيد) لە خويىندىن بۇ دەكىرىت.

٩. بەپىسى بىرىارى ئەنجومەنى وەزارەت مامەلە لەگەل پۆينت ناكىرىت بۇ دەرئەنجامەتكانى تاقىكىرىنىڭ توانسىتى زانسىتى (واتە ژمارەكان جبر ناكىرىن و كىرەف نادرىت لە كاتى تاقىكىرىنىڭ وە زانسىتى).

١٠. بە هىچ شىوهى يەك ناكىرىت قوتابى/خويىندىكار خويىندە كە لە زانكۆيە كە بگوازىتە و بۇ زانكۆيە كى دىكە ناوهە وە ھەریمى كورستان ياخود دەرە وە ھەریم و دەرە وە ۋلات، يان بە پېچەوانە وە.

١١. ئەگەر لە بەشىكى زانسىتى بە تەنها يەك قوتابى/خويىندىكار وەرگىرا، دەتوانىت دەست بە خويىندى ئەكادىمى بکات بە مەرجىك لە لايەن لىزىنە يەكى پىپۆرە و پرسىاري تاقىكىرىنى وە وەلە چىننى پەراوى تاقىكىرىنى وە ئەنجام دەدرىت، بەلام زانكۆكان سەرپىشىن لە كەرنە وە يان نەكەرنە وە خويىندىن بۇ تەنها يەك قوتابى/خويىندىكار.

١٢. ئەگەر پېشکەشكار زانىيارى نادروستى داپىت لە كاتى پرۆسەي پېشکەشكىرىت ياخود لە گشت قۇناغەتكانى خويىندىن، ئەوا ھەموو بەرپرسىاريەتى ياساىي دەكەۋىتە ئەستۆ، ھەروەھا سرینە وە ناو (ترقىن قىيد) لە خويىندىن بۇ دەكىرىت.

۱۳. هەلگرانى بروانامەي بە كالۆريۆس لە بوارى زانستە گشتىيە كان مافيان ھە يە پىشىكەشى يە كىك لە پسپۇرىيە كانى كيميا و فيزيا و بايلوجى بۆ خويىندى دبلومى بالا يە ك سالھى ئە كادىمى بکەن و دواتر دواى تەواوكىدى دبلومى بالا يە ك سالھى ئە كادىمى بە سەركە تووبي دەتوانن پىشىكەشى خويىندى بالا/ماستەر لە بوارە كانى كيميا و فيزيا و بايلوجى بکەن، ھە روهە هەلگرانى بروانامەي بە كالۆريۆس لە بوارى زانستە كۆمەلايە تىيە كان مافيان ھە يە پىشىكەشى يە كىك لە پسپۇرىيە كانى مېزۇو و جوگرافيا بۆ خويىندى دبلومى بالا يە ك سالھى ئە كادىمى بکەن و دواتر دواى تەواوكىدى دبلومى بالا يە ك سالھى ئە كادىمى بە سەركە تووبي دەتوانن پىشىكەشى خويىندى بالا/ماستەر لە بوارە كانى مېزۇو و جوگرافيا بکەن.

۱۴. بە هيچ شىوه يە ك يە دەگ (إحتياط) لە خويىندى بالا بۇونى نىيە، بەڭ كوتەنە وەرگىراو بۇونى ھە يە.

۱۵. مەرجە خوازيار پىشىكەشى ھەمان بوارى خويىندى بالا/دبلومى بالا يە ك سالھى ئە كادىمى بکات لە سەر بنهماي پسپۇرى بروانامەي بە كالۆريۆسە كەي.

۱۶. دەرچووانى زانكۆ تايىە تە كانى دانپىدانراو لە لايەن وەزارەتى خويىندى بالا و توىيىنە وەي زانستى ھە رىمى كورستان، بۇيان ھە يە پىشىكەشى ئەم جۆرە خويىندە بکەن بە پىيى مەرج و شىوازە كانى هاتوو لەم رىنمايىه.

۱۷. پالپىشت بە رادەربىرىنى ئەنجومەنی شوراي ھە رىم ژمارە (۲۰۱۴/۱۳) لە (۲۰۱۷-۲۰۱۷)، بەریزان ئەندامانى پەرلەمانى عىراق و ئەندامانى پەرلەمانى كورستان بۇيان نىيە پىشىكەشى خويىندى بالا/دبلومى بالا و ماستەر و دكتۆرا بکەن لە زانكۆكانى ھە رىمى كورستان، ھە روهە پالپىشت بە كۆبۈونە وەي (لىئەنەي بالا خويىندى بالا) ئەنجامدراو لە رىكەوتى (۲۰۱۷/۲/۱۵) و ھە روهە پالپىشت بە رادەربىرىنى ئەنجومەنی شوراي ھە رىم ژمارە (۲۰۱۷/۱۱) لە (۲۰۱۷-۷-۹) و گشتاندىنە وەزارەت ژمارە (۱۰۰۷) لە (۲۰۱۷/۸/۲) بەریزان (خاوهن پله تايىە تە كان- أصحاب الدرجات الخاصة) تاوهكولو و پۆستەدا بن بۇيان نىيە پىشىكەشى خويىندى بالا/دبلومى بالا- ماستەر- دكتۆرا لە زانكۆكانى ھە رىمى كورستان بکەن لە بەرئە وەي ناتوانىت خويىندەن و ئەو جۆرە پۆستە پىكەوە راھى بکرىت.

۱۸. ھاولاتى عىراقى دەرە وەي ئىدارەي ھە رىمى كورستان و دەرە وەي عىراق بۇيان ھە يە پىشىكەشى ئەم جۆرە خويىندە بکەن بە شىوازى پارالىل و مەرجە كانى هاتوو لەم رىنمايىه.

تە وەرى شەشم: پلان و ژمارە كورسييە كان: دواى دەرچوونى ئەم رىنمايىه، وەزارەتى خويىندى بالا و توىيىنە وەي زانستى لە رىكەي فەرمانگەي توىيىنە وە و پەرەپىدان/بەریوه بە رايەتى خويىندى بالا بە فەرمى دواى پلان لە زانكۆكان دەكەت، زانكۆ ھەلدەستى بە ئاماھە كردى پلانى خويىندى دبلومى بالا يە ك سالھى ئە كادىمى بە پىيى رىنمايىه كان و ژمارە كورسييە كان دىاري دەكەت و لە لايەن ئەنجومەن زانكۆكەوە پلان و ژمارە كورسييە كان پەسەند دەكرىت بە رەچاوا كردنى ئەم مامۆستايانە مىچ و مەرجى سەرپەرشىتىكىرىدىان بە پىيى رىنمايى ژمارە (۷) ئى سالى (۲۰۱۶) تىدا ھە يە و دواترىش لە لايەن وەزارەت/ فەرمانگەي توىيىنە وە و پەرەپىدان/بەریوه بە رايەتى خويىندى بالا پلان و ژمارە كورسييە كان پەسەند دەكرىت، كورسييە كانىش بەم شىوه يە خوارە وە تەرخان دەكرىت:-

۱- كورسيه گشتىيە كان به شىوه يى خۇرایى دەبىت بەم شىوه يى خوارەوە:-

أ- ژمارەيەك لە كورسيه كان به پىيى رېزەي خالى (۱) سەرەوە تەرخان دەكىيەت بۆ (زانكۆكان و زانكۆنوييەكان و زانكۆ پۆلىته كىيكتەن)، لەم حالە تەدا تەنها خوازيارانى مىلاكى ئە و زانكۆيانەي كە كورسيان بۆ تەرخانكراوە بۆيان ھەيە پىشبركى لە نىوان خۆيان بکەن لە سەر ژمارەي ئە و كورسيانەي بۆيان تەرخان كراوە، ئە و پىشكەشكارەي زۆرتىرين خالى بە دەستهينا بە پىيى رېزەي كورسى تەرخانكراو لە پلان و ھەر دەگىرىت.

ب- كورسيه كانى دىكە دەبىت بە (كورسى گشتى) كە ھەموو پىشكەشكارىكى دامەزراو بە شىوه يى ھە مىشەيى لە دامودەزگا كانى سەر حکومەتى ھە رىمى كورستان مافى ھەيە پىشكەشى بکات و لە نىوان خۆيان پىشبركى بکەن لە سەر ژمارەي كورسيه كان، ئە و پىشكەشكارانەي زۆرتىرين خالى بە دەست دەھىن بە پىيى رېزەي پلانەكە و ھەر دەگىرىن.

۲- كورسى بە شىوازى سىستەمى پارالىل بەم شىوه يى خوارەوە:-

أ- رېزەيەك لە كورسيه كان بە شىوه يى پارالىل تەرخان دەكىيەت بۆ گشت پىشكەشكاران و اتە ئە و پىشكەشكارانەي كە دامەزراون لە ھىچ دامەزراوه يە كى حکومى يان دامەزراون لە دامودەزگا كانى حکومەت بۆيان ھەيە پىشكەشى كورسيه كانى پارالىل بکەن.

ب- پىشكەشكردن لە سەر رېزەي كورسيه كانى پارالىلى خالى (۱) سەرەوە بە شىوه يى سەرتاسەرى دەبىت و ئە و پىشكەشكارەي زۆرتىرين خالى بە دەستهينا بە پىيى پلان و ژمارەي كورسيه كان و ھەر دەگىرىت.

تىپىنى /

أ. ھەركاتىك كورسى بە قال مایەوە بە گشت جۆرە كانى كورسى تەرخانكراو، ئەوا بە ھىچ شىوه يەك كورسييەكان پىر ناكىيەتەوە.

ب. ھىچ زانكۆيەك بۇي نىيە كورسى خويىندىن زىياد بکات بۆ پلانى پەسەندىكراو لە لايەن وەزارەتەوە.

ج. بۆ ديارىكىدىنى ژمارەي كورسيه كان لە ھەر بەشىك، پىيوىستە مىلاكى ستافى ئە و بەشە و رەچاوكىدىنى مىچى سەرپەرشتىكىرىدىن بە گوئىرەي رىئنمايى ژمارە (۷) سالى (۲۰۱۶) و پىداویىستى راستەقىنەي خويىندىنى دبلۆمى بالا يەك سالەي ئە كادىمى بىرىتە پىوەرى سەرەكى، بۆ ئەم مەبەستەش وەزارەتى خويىندىنى بالا چاودىرى و وردىبىنى پلانە كانى خويىندى دەكات.

د. كورسى بۆ ھىچ وەزارەت و دامەزراوه يەك تەرخان ناكىيەت، بەڭكە فەرمابىھەرانى ئەم دامەزراوانە دەتوانى لە سەر كورسيه كانى گشتى و كورسيه كانى پارالىل پىشكەش بکەن.

ھ. لە حالەتى تەرخانكىدىنى كورسى بۆ زانكۆ نوييەكان و زانكۆ پۆلىته كىيكتەن بۇونى ھەبىت. داواكراو وەكۆ بەش لە زانكۆ نوييەكان و پۆلىته كىيكتەن بۇونى ھەبىت.

و. پىيوىستە خوازيار لە كاتى پىشكەشكردن تەنها يەك شىوازى پىشكەشكردىنى كورسى ھەلبىزىرىت، واتە نايىت پىشكەشى دوو شىوازى كورسى خويىندى بکات.

تھوڑی حہوتھم: سہ بارہت بے لایہ نئی دارایی خویندن:

۱- بُئه و خوازیارانه لەسەر کورسیه گشتیە کان بە شیوه خۆرایی وەردەگیردرێن، ئەوا گشت تیچووی خویندنه کە له ئەستۆی ئەو زانکۆیە دەبیت کە خویندنى دبلومى بالا يەک سالەي ئەکاديمى كردۆتەوه.

۲- ئەو خوازىارانەي لهسەر كورسى پارالىل وەردەگىردىن، ئەوا تەواوى تىچۇوئى خويىندى دېلۆمى بالاًى يەك سالەي ئەكاديمى لە ئەستتۆي قوتابى/خويىندىكار دەبىت، بۆيە پىيويسىتە پىشىكەشكار لە كاتى پىرسەي پىشىكەشىرىدىن بەلىنىماھى ياسايى لە زانکۆ پېرىكا تەوهە كە ئامادەيە تەواوى تىچۇوئى خويىندە كە لە ئەستتۆي خۇي پېرىت.

۳- دوای ده رچوونی ئەم رینمايیە، كریی خويىندى دىلۆمى بالا يەك سالەئ ئەكادىمى بە شىوازى پارالىل لە لايەن ئەنجومەنى زانكۆكانە وە پېشىيار دەكرىت و لە لايەن وەزارەت/فەرمانگەي توپىزىنە وە پەرەپىدان/بەپىوه بەرايەتى خويىندى بالا بە ھەماھەنگى لەگەل فەرمانگەي كارگىرى و دارايى پەسەند دەكىلت.

تەۋەرى ھەشتەم:

۱. ئەم رېنمايىه لە رېكەوتى دەرچۈونىيە وە كارى پىيدە كرىت و هەر رېنمايىه كى تر لەمە و پىش دەرچۈو وە كە ناكۆك و پىچەوانە بىت لەگەل ئەم رېنمايىه، ئەوا كارى پىتناكىت.

۲. هروهها له ریکه و تى ده رچوونی ئەم رینمايیه، رینمايی ژماره (۴) ئى سالى (۲۰۱۸) ئى خويىندى دبلومى بالاى پىشەبىي ھەلدە وەشىتە وە كارى پىناكىرىت، ئە و قوتابى / خويىندكارانه كە لە ئىستادا دبلومى بالاى يەك سالەي پىشەبىي دەخويىن و وەرگىراون بە پىيى رینمايی ژماره (۴) ئى سالى (۲۰۱۸) دەتوانن بەردەۋام بن لە خويىندە كە يان ياخود بە رەزامەندى ئەنجومەنى زانكۆ دەتواتىرىت خۇيان لەگەل ئەم رینمايیه بگونجىين بە مەرجىپك بروانامەي بە كالورىيۆس و خويىندى بالاى يەك سالەي پىشەبىي لە ھەمان بەش بېت.

هۆیەکانی دەرجوونى ئەم رىنمايىھ

ههکانی ده چوونی ئەم رىئىمايىه بىرىتىيە لە دروستكىرىنى ھەلى دەرفەتى خويىندىن بۆ ئەو خوازىيارانە كە دەيانەھوٕت درىيّزە بە خويىندىن بالا/ ماستەر بىدەن لە زانكۆ حكومىيەكانى ھەرىيەمى كوردىستان، بەلام كۆنمەرىي بە كاللۇرىيۆسىان لە (٦٠%) كەمترە، بۇيە لە پىيناو بەرزەوهەندى گشتى و سوودمەندبوونى خوازىياران، ئەنجومەنى وەزارەتى خويىندىن بالا و تويىزىنەوهى زانستى رىئىمايى خويىندىن دبلىومى بالاي يەك سالەي ئەكاديمىي، دەركىد.

د. ئارام محمد قادر

وزیری خویندی بالا و توفیق‌نده و دی‌زانستی

بەپىي ئەو دەسەلاتەي پىيمان دراوه لە ماددهى (٧) لە ياساي وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئايىنى زمارە (١١)ي سالى ٢٠٠٧ وە لەپىناو بەرژەوەندى گشتى بىيارماندا بە دەركىدى ئەم رېنمايىھى خوارەوە :-

رېنمايى زمارە(١)ي سالى ٢٠١٩

رېنمايى تايىھەت بەدروست كردنى مزگەوت و هۆلى بۇنەكان لەلايەن خىرخوازانەوە

ماددهى (١) :-

١- خىرخوازان هان بىرىن بەرۋوخان و دووبارە درووست كردنه وەي مزگەوتە كۆنەكان لەشارەكان بەشىوازى تازە و نەخشەي نوى

٢- مزگەوت لە شويىنانە رەزامەندى دەرىيەت بۆ درووستكىرىدى كەله نەخشەي بىنەرەتى / نەخشەي كەرتى لەشارەوانى تەرخان دەرىيەت بۆ مزگەوت يان شويىنى خزمەتگۈزارىن وە دەبى سەنەدى توّمارى ھەبىت لەفەرمانگەي توّمارى خانووبەرە.

٣- بەھىچ شىيوه يەك نابىيەت شويىنى سەوزايى بىكىيەت بە مزگەوت

٤- بەمەبەستى گرنگى دان بەزىادكىرىدى رۇوبەرى سەوزايى و پاركى ئۆتۆمبىل لەناو مزگەوت دەرىيەت بىنای مزگەوتە كان بەشىيە چەند نەھۆمى جىيەجى بىكىيەت.

٥- لەكاتى دانانى نەخشەي كەرتى لە ئايىنەدا وەزارەتى شارەوانى و ئەوقاف پابەند بن بەم كلاسانەي كە لە خوارەوە ھاتووه لەكاتى دانانى شويىنى مزگەوت لە نەخشەكەدا وە لەبەر چاو گىتنى چۈرى دانىشتowan.

٦- خىرخواز لەكاتى دروست كردنى مزگەوت بەپىي رۇوبەرى زەھى تەرخان كراو پابەند بىت بەم جۆر و پىكەتائى خوارەوە:

أ- جۆرى (A) (مزگەوتى گەورە): رۇوبەرى زەھى كە لە (١٢,٠٠٠) دوانزە ھەزار مەتر كەمتر نەبىت، پىيوىستە گومبەت و منارە و هۆلى بۇنەي پىاوان و ئافرەتان و دوو خانوو و حوجرە فەقىيان و موشتەمەلاتى تىدا دروست بىكىيەت لەگەل سەنەتەرى لەبەركەن و فيركەرنى قورئانى پىرۆز و كىتىپخانە، وە پىيوىستە ئەم جۆرە مزگەوتە لە نزىك سەوزايى يان شەقامى سەرەكى يان لە شوبىنە كراوهەكان يان چوار رىانەكان بىت، وە دوورى نىوانىيان (١٥٠٠م) ھەزارو پىنج سەد مەتر كەمتر نەبىت.

- رېزەي سەوزايى نابىيەت لە ٢٥% رۇوبەرى زەھى كەمتر بىت.

- رېزەي رۇوبەرى پاركى ئۆتۆمبىل لە ٣٥% ي رۇوبەرى زەھى كەمتر نەبىت، دەرىيەت بن بىناكان وەك و ژىرزاھىمین بەكاربەھىندرىيەت بۆ پاركى ئۆتۆمبىل.

ب- جۆرى (B) (مزگەوتى ناوهند) : رۇوبەرى زەھى كە لە (٢م - ١٢٠٠ - ٨٠٠) ھەشت ھەزار تاكو دوانزە ھەزار مەتر دووجا كەمتر نەبىت، پىيوىستە گومبەت منارە و هۆلى بۇنەي پىاوان و ئافرەتان و يەك خانوو و موشتەمەلاتى تىدا دروست بىكىيەت، وە دوورى نىوانىيان لە (١١٠٠م) ھەزار و سەد كەمتر نەبىت.

رېزەي سەوزايى نابىيەت لە ٢٥% رۇوبەرى زەھى كەمتر بىت.

رېزەي رۇوبەرى پاركى ئۆتۆمبىل لە ٣٥% ي رۇوبەرى زەھى كەمتر نەبىت، دەرىيەت بن بىناكان وەك و ژىرزاھىمین بەكاربەھىندرىيەت بۆ پاركى ئۆتۆمبىل .

ت- جۆرى (C) (مۇگەوتى مام ناوهند): رووبەرى زھويەكە لە (٢م ٨٠٠٠ - ٥٠٠٠) پىنج ھەزار تاكو ھەشت ھەزار مەتر دووجا كەمتر نەبىت، پىيوىستە گومبەت و منارە و يەك خانوو و ھۆلى بۆنە و موشته مەلاتى تىدا دروست بىكىت، وە دوورى نېوانىيان لە (٩٠م) كەمتر نەبىت رېزھى سەوزايى نابىت لە ٢٥% رووبەرى زھوي كەمتر بىت رېزھى سەوزايى نابىت لە ٣٥% رووبەرى زھوي كەمتر نەبىت، دەكىت بن بىناكان وەك و ژىر زەمین بەكارىبىندرىت بۇ پاركى ئۆتۆمبىل.

پ- جۆرى (D) تايىبەت بە قەزا و ناحىيەكان (مۇگەوتى بچووك) رووبەرى زھويەكە لە (٥٠٠٠ - ٢٥٠٠) دوو ھەزارو پىنج سەد تاكو ھەزار مەتر كەمتر نەبىت پىيوىستە گومبەت و منارە و يەك خانوو و ھۆلى بۆنە و موشته مەلاتى تىدا دروست بىكىت و دوورى نېوانىيان لە (٦٠م) كەمتر نەبىت رېزھى سەوزايى نابىت لە ٢٠% رووبەرى زھوي كەمتر بىت.

رېزھى رووبەرى پاركى ئۆتۆمبىل لە ٢٠% رووبەرى زھوي كەمتر نەبىت، دەكىت بن بىناكان وەك و ژىر زەمین بەكارىبىندرىت بۇ پاركى ئۆتۆمبىل.

ج- 1- جۆرى (B - A) دەبىت لەسەر جادەي سەرەتكى لە ٢٠ م كەمتر نەبىت وە جۆرى (C) لەسەر جادەي ١٥ م كەمتر نەبىت.

2- لە جۆرى (C) (B) (A) رەچاوى شويىنى نويىزى ئافرەتان بىكى.

ح- ماوهى جىيەجى كەدنى جۆرى (A) ١٣٠٠ رۆز دەبىت.

ماوهى جىيەجى كەدنى جۆرى (B) ١٠٠٠ رۆز دەبىت.

ماوهى جىيەجى كەدنى جۆرى (C) ٩٠٠ رۆز دەبىت.

ماوهى جىيەجى كەدنى جۆرى (D) ٦٠٠ رۆز دەبىت.

خ- لە كاتى دروست كەدنى سەوزايى بۇ مۇگەوت رەچاوى چاندى دارى ڦينگە بىكىت واتا نزامى ئاودان بهشىوه مۆدىرن بىت بەممە بەستى به فيروز نەدانى ئاو.

د- جۆرى - A - B - لە مۇگەوتە كان ژورى ترانسفورمر دروست بىكىت لەگەل دانانى ترانسفورمر.

ر- دانان سىستەمى دەزه بروسك + ارضي دابىرىت.

ز- بلند گۆي ناو حەرم و ھۆلى بۆنە كان بىكىت بەسىستەمى نوئى مۆدىرن لەناو بنمیچى لاوهكى دابىرىت.

7- وەزىرى ئەوقاف بۇي ھەيە بەدەرلە بېرگە كانى سەرەتە لە ماددەي يەكەم رەزامەندى بىدات لەسەر دروست كەدنى مۇگەوت لە حالەتى زۆر پىيوىست وەككۈ بونى چىپى دانىشتowan و، ھۆكاري نەخشە بەنەرە تىيە كانى شارەوانىيەكان و ناواچە شاخاوىيەكان.

ماددهى (٤):

لە كاتى دروست كەدنى مۇگەوت پىيوىستە لە نەخشە دېيزاينە كە ئەمانەي خوارەوە ھاتبىت و خېرخواز بەلین بىدات بە جىيەجى كەدنى :

1- حەرەمى مۇگەوت بە رووبەرىيەك بىت كە گونجاوبىت لەگەل رووبەرى زھويەكە و زۆرى دانىشتowanى ناواچەكە، كە لە (١٥% - ٢٠%) رووبەرە كە كەمتر نەبىت.

2- رووبەرى تەرخان كراو بۇ ھەرخانويەك لە (٢م ١٥٠) كەمتر نەبىت و لە (٢م ٢٠٠) زىاتر نەبىت.

- ۳- دروست کردنی سى ژۇور بۇ پىش نويز و ووتار خوین و كارگىرى مزگەوت له (۴ x ۵) كەمتر نەبىت.
- ۴- دروست کردنی حوجرهى فەقىيان بۇ كلاس (A) و (B) بەپىسى پىيويست لە ۳ ژۇور كەمتر نەبىت له (۶ x ۵) كەمتر نەبىت.

- ۵- دروست کردنی شوينى دەست نويز هەلگرتن بۇ پىاوان و ئافرەтан و ژۇوري مىدوو شوشتن كە لايەنى تەندروستى بەرجەستە بکرىت ، لەگەل ژۇوري كۆگا بۇ كەل و پەلى مزگەوت رووبەرە كانىان بەپىسى قەبارەو پىيويستى مزگەوت بىت.

- ۶- دروست کردنی ئاودەست بۇ پىاوان و ئافرەtan به مەرجى لايەنى تەندروستى بەرجەستە بکرىت بە تايىبەتى لە ناوهندى پارىزگاو قەزاكان بەمەرجىك رەچاوى پىداويسى كەم ئەندامان بکرىت وھ ژمارە ئاودەستە كان بگونجىت لە گەل رووبەرى زھوی تەرخان كراو.

- ۷- دروست کردنی شوينى گونجاو بۇ چونە ژۇوري كەم ئەندامان.

- ۸- مەواھە كانى دروست کردنی مزگەوت دېھ گەرمى سەرما دەپوشىنى بەمادى دېھ گەرمى سەرما.

- ۹- دەبىت سىستەمى ساردكەرەوە (سىستەمى پاكىچ) بەكارىھىندرىت.

- ۱۰- نەخشەسازى (زىرفە) و خۆشىووسى ئاياتى قورئانى پىرۆز لە ئىر سەرپەرشتى ئەندازىيارى تايىبەت بەم بوارە لە وەزارەت دەبىت.

- ۱۱- دەبىت رېنمايى بەرگرى شارستانى لە دېزايىنه كان جىبەجى بکرىت لەگەل كامىرای چاودىرى.

- ۱۲- شورە مزگەوت بەشىووه يەكى سەرددەميانە دەبىت كە بتوانرىت لەدەرەوە جوانى مزگەوت دىيارى بکات.

- ۱۳- ئەگەر بىنائى مزگەوت لە دوو نەھۆم زىاتر بىت دەبىت بەرزكەرەوە دابىندرىت بەپىسى قەبارە مزگەوتەكە.

ماددهى (۳):

- ۱- ئەم رېنمايى نەخشە كەرتىيە كانى پەسندكراو لە شارەوانى كەتاڭو ئىستانا ژمارە كارتن يان چۆلابىن يان لەنۇئ سەنەدىان بۇ كراوه دەگرىتەوە.

- ۲- رەزامەندى بەدرووستكىرىدى مزگەوت نادىرىت لەم شوينانە تاڭو شارەوانى رېگە دەدات بەمۆلەتى بىنا.

ماددهى (۴):-

- ۱- رەزامەندى دان لەسەر درووستكىرىدى مزگەوت تەنها لە دەسەلاتى وھزىرى ئەوقاف دەبىت لەشارو شارۆچكە كان

- ۲- رەزامەندى دان لەسەر درووستكىرىدى مزگەوت لەناو حەرەمى گوندەكان لە دەسەلاتى بەرىۋە بەرایەتىيە كەنى ئەوقاف دەبىت بەرەچاو كردنى بىرگە كانى ئەم رېنمايى. وە لە دەرەوە حەرەمى گوند رەزامەندى وھزارەتى كشتوكال وھرەگىرىت لەگەل يەكە ئىدارى.

- ۳- رووخان و دووبارە دروست كردنەوە مزگەوتە كۆنەكان لە دەسەلاتى وھزىرى ئەوقاف دەبىت لەگەل وھرگەتنى رەزامەندى فەرمانگە شوينەوارى.

ماددهى (۵):-

- ۱- دەبىت خېرخواز رېزە ۱۵% ئىتىچووى پارە مزگەوت لەيەكىك لە باشقە كان دابىتتى بەناوى خۆى لە ئىر حېسىابى ئەو مزگەوتە دەكت وھئەم پارەيەش نابىت رابكىشىرىت تەنها بە رەزامەندى وھزىرى ئەوقاف نەبىت . دواي تەواوبۇونى ۵۰% پىرۇزەكە دەكرىت پارەكە ۵۰% رابكىشىرىت وھ خەرج بکرىت لە مزگەوتە كەوە دواي تەواو بۇونى ۷۰% پىرۇزەكە پارەكە ۱۰۰% رادە كىشىرىت و خەرج دەكرىت لە مزگەوتەكە.

- ٢- تىچچووی پارهی مزگەوته کە لەلایەن فەرمانگە ئەندازەبىيەكانى ئەوقاف دەخەملىنىدېت.

- ٣- لەگوندەكان ئەم دوو بىرگەي سەرەوە نايان گرىيته وھ.

ماددهى (٦):

دابىنكردىنى گشت كەل و پەلى پىويست و خزمەت گوزاري بۇ مزگەوت لە ئەستۆي خىرخواز دەبىت.

ماددهى (٧):

نابىت خىرخواز ھىچ جۆرە ھاوکارى و كۆمەكىي ماددى كۆبکاتەوھ . ئەو كۆمەكە مەوادانەي پىشكەش دەكىيەت بۇ مزگەوت پىويستە ئەندازىيارى سەرەپەرشتىيار ئاگاداربىكىيەتەوھ.

ماددهى (٨):

- ١- خىرخواز داواكارى پىشكەش بە بەرپۇوه بەرايەتى ئەوقافى سنورى پرۇزەكە دەكات ، تىايىدا بەلّىن بىدات كە مزگەوت لەداھاتى خۆى بە كەل و پەلەوە بەپىي رىئىمايىيەكان و مەرجە ھونەرىيەكان و نەخشە دىزايىنى پەسندكراو لەۋەزارەتى ئەوقاف تەواو دەكات ، وە دەبىت لە ئەوقافى پەيوەندىدار لېزىنەيەكى تايىھەت ھەبىت سەردىنى زەويەكە بکات راپۇرتى خۆى پىشكەش بکات بەگونجاوى و نەگونجاوى شوينەكە بۇ مزگەوت بەپىي رىئىمايىيەكانى تازە.

- ٢- داواكارى بەرپۇوه بەرايەتى گشتى پارىزگاكان دواي پشتىگىرى كردى داواكارى بە ماھەلەكە بەرپۇوه بۇ وەزارەتى ئەوقاف بۇ مەبەستى وەرگرتنى رەزامەندى وھزىر.

- ٣- داواكارى خىرخواز بەرپۇوه بۇ وەزارەتى ئەقاف و كاروبارى ئايىنى پاش ھەلسەنگاندىنى لە لايەن لېزىنەيەكى تايىھەتمەندى ھەميشەيى لە دىوانى وەزارەت.

- ٤- لېزىنەي ھەلسەنگاندى ھەميشەيى ماھى رەتكەنەوەي داواكارى خىرخوازى ھەيە لە مەر جۆرو شوين و ئەولەويەتى پرۇزەكە ، پىش پەسندكەنلى لە لايەن وھزىرى ئەوقاف و كاروبارى ئايىنى.

- ٥- لە دواي رەزامەندى وەرگرتنى دروستكەنلى مزگەوت لە لايەن وھزىرى ئەوقاف و كاروبارى ئايىنى بەنۇوسراو يان فەرمانى وەزارى ، پىويستە خىرخواز مامەلەي بەناوکەنلى زەويەكە بکات لەشارەوانى پەيوەندىدار بەناوى وەزارەتى ئەوقاف وھك و وھقەيىكى (مضبوط) بەھاوکارى و پشتىگىرى بەرپۇوه بەرايەتى گشتى ئەوقافى پارىزگا و ئەوقافى پەيوەندىدار

ماددهى (٩):

- ١- گشت سىستەم و رىئىمايى و بىريارى تايىھەت بەمتولىن و سەرەپەرشتىyar (اشراف) جىيەجى دەكرين لەكاتى كاركىردن بەم رىئىمايى.

ماددهى (١٠):

- ١- پاش دەرچونى فەرمانى وەزارى بۇ سپاردىنى پرۇزەكە بە خىرخواز پىويستە گرىيەستىك لە دىوانى وەزارەت لە بەرپۇوه بەرايەتى كاروبارى ياسايى رىيڭ بخىت ، وە واژۇي لەسەر بىكىت لە لايەن وھزىرى ئەوقاف و كاروبارى ئايىنى و خىرخواز ، وە ماوهى جىيەجى كردىنى پرۇزەكە لە گرىيەستەكە دىيارى بىكىت.

- ٢- دەبىت خىرخوار مۆلەتى بىبا لەشارەوانى تەواو بکات.

- ٣- لەكاتى دەست بەكار بۇونى خىرخواز بەمزاگەوت دەبى خىرخواز (جدول تقدم عمل) پىشكەش بکات بەدواداچوونى لەسەر بىكىت لە ئەوقاف پەيوەندى دارەكان

٤- ئەگەر خىرخواز پابەند نەبۇو بە بەندەكانى گىرىيەستەكە وەزىرى ئەوقاف دەسەلاتى ھە يە پاش يەك ئاگاداركىرىدەن وە بۇ ماوهى يەك مانگ زەويىھەكە لى بىسىنەتە وە بىدات بە خىرخوازىكى تر وە خىرخواز بۇي نەبىت.

ماددهى (١١) :-

نابىئ خىرخواز زەوي تەرخان كراو بۇ پرۇژە بە ھېچ بىانویك بۇ سوودى خۇي يَا كەسىكى يَا خزمىكى بە كار بەھىنېت، وە كو(خانوو، دوكان، يَا ناشتنى مەدوو)، بە پىچەوانە وە بەزىادەرő (تجاوز) بۆسەرمولكى وە قف مامەللىي لە گەل دەكىت

ماددهى (١٢) :-

١- تىچچۈمى وەرگرتنى مۆلەتى بىناو رىكارەكانى كە لە لايىان سەرۋاكايەتى شارەوانى دەردەچىت لە ئەستۆي خىرخوازە.

٢- دەبى خىرخواز لە ماوهى سى مانگ لە دواى رۇزى دەركەدنى مۆلەتى بىنا دەست بە كارەكانى بکات، بە پىچەوانە وە پاش ئاگادار كەرنە وە يەك زەويىھەكە لى ۋەردىگىرىتە وە ورادەستى خىرخوازىكى تر دەكىت
٣- ئەگەر خىرخواز نيازى جى بەجى كەرنى پرۇژەتى ھەبۇو لە سەر زەوي خۇي پىويسەتە پېش دەست بە كاربۇونى زەويىھەكە بە ناوى وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئايىنى تۆمار بکىت وەك (وقف ملحق)، (وقف خىرى لا رجعة لە) پاش وەرگرتنى رەزامەندى پلانسازى لە سەر دروستكەدنى پرۇژەكە.

٤- ئەگەر خىرخواز تەنها ئامادەتى دروست كەرنى مزگەوت ھەبۇو پىويسەتە پابەند بىت بە و شوينەتى كە لىزىنەتى تەرخان كەرنى زەوي دىيارى دەكات بە ھاوكارى وەزارەتى شارەوانى و كشتوكال و پارىزگا كان پاش پەسند كەرنى لە لايەن وەزىرى ئەوقاف و كاروبارى ئايىنى.

٥- ئەگەر خىرخواز مزگەوتىكى لە سەر زەوي تەخانكراوى ھاتتوو لە بىرگەت (٤) دروست كەرد بە سەرپەرشتىيار (مشرف) دادەنرېت و پىويسەتە پابەند بىت بە ماف و ئەركەكانى تايىھەت بە (مشرف)، كە دىيارى كراوە.

ماددهى (١٣) :-

١- بەرپۇھە رايەتى ئەوقافى سنوورى پرۇژەكە لىزىنەيەكى ئەندازەيى پېيك دەھىنەتى بۇ سەرپەرشتى كەرن و بە دوا داچونى قۇناغەكانى كار، وە بەشىوھى مانگانە بە راپورت وە دەبىت بەرپۇھە رايەتى پلاندانان و بە دوا داچون وە بەرپۇھە رايەتى ئەندازە لە دىوانى وەزارەت ئاگادار بکاتە وە لە چۆنەتى بەرپۇھە چونى كارەكان و كەم و كورى و گرفتەكانى پرۇژەكە.

٢- بەرپۇھە رايەتى ئەوقافى سنوورى پرۇژەكە دەسەلاتى راگرتنى كاتى پرۇژەكە يە وە بە رەزامەندى بەرپۇھە رايەتى گشتى ئەوقاف، لە كاتى جىبەجى نە كەرنى مەرجە ئەندازەيەكان و هونەرپەكان و بەلانانى هەر مەۋادىكى بىنا كە گۈنجاو و باش نەبىت بۇ ئەم مەبەستە.

٣- لە كاتى تەواو بۇنى پرۇژەكە پىويسەتە لە بەرپۇھە رايەتى يە گشتىيە كان لىزىنەيەكى ئەندازەيى ھەبىت بۇ وەرگرتنى پرۇژەكە، وە تاكو (كۈنوسى وەرگرتن) لەو لىزىنەيە دەرنەچىت مافى تولىيە يان اشراف نادرى بە خىرخوازەكە (و كەرنە وە مزگەوتە كە ناكىت).

ماددهى (۱۴) :-

پىيويستە وە بەرھىنەران لە كاتى دروست كردنى كۆمەلگاي نىشتە جىبۈون و شوينە گەشتىارىيە كان پابەند بن بە دروست كردنى مزگەوت و ھۆلى بۆنە ئايىنە كان بە گوئىرى قەبارەت پرۇزە و زەۋى تەرخانكراو لە نەخشەسى بەنەرەتى وە بەرھىنەنەن دىيارى كراو، لە سەر ئەركى خۆيان بەشىۋە يەك كە بگۇنجىت لە گەل نەخشەسازى پرۇزە كە و رېنمايمەكان و مەرچە كانى وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئايىنى، بەپىچەوانە وە وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئايىنى بە ھەماھەنگى لە گەل دەستتەي وە بەرھىنەن پاش خەملاندى پرۇزە كە تىچۈرى پرۇزە كە بە رېڭىغا ياسايى لە وە بەرھىنەر وەردەگرىت.

ماددهى (۱۵) :-

۱- پىيويستە خىرخواز لە ئامادە كردنى نەخشە و دىيزايىنى مزگەوت رەچاوى لايەنی سەرددەميانە بکات، وە ھەروەها گومبەت و منارە بکات، وە رەچاوى ئەوە بکات شىوازى دەركى نەبىت.

۲- پەسند كردنى نەخشە و دىيزايىنە كان لە بەرپۇوه بەرایەتىيە گشتىيە كانى ئەوقاف دەبىت وە ئەم لايەنە بۇي ھەيە خىرخواز ناچار بکات بە جىبەجى كردنى پرۇزە كە واتە بىنايە كە بەچەند نەۋەمى.

۳- نابىت خىرخواز سەرپىچى لە و نەخشە و دىيزايىنە بکات كە پەسندكراوه لە بىرگەي (۲) لە كاتىك گۇرۇانكارىيە كە لە بەرژە وەندى گشتى دابىت كە پىيويست بکات لە رۇي ئەندازەيىھە وە ئەنجام بدرىت رەزامەندى ليژنەي سەرپەرشتىيارى مزگەوتە كە وەربىگىرەت وە دووبارە نەخشە كان پەسەند بکرېتە وە.

ماددهى (۱۶) :-

دواى وەرگرتى مزگەوتە كە نابىت هيچ گۇرۇانكارىيە لى بکرېت يان نۆزەن بکرېتە وە بەنى ئاگادارى ليژنەي سەرپەرشتىيارى پرۇزە، و رەزامەندى وەزارەتى ئەوقاف.

ماددهى (۱۷) :-

ناولىنەن مزگەوت لە لايان ليژنەيە كى تايىھەتمەند لە بەرپۇوه بەرایەتىيە گشتىيە كانى ئەوقافى پەيوەندىدار دادەنرېت و بە ئەندامىيەتى خىرخواز يا بىريكارە كەي، وە كۆتا بىريار لە دەسەللاتى وەزىرى ئەوقاف دەبىت

ماددهى (۱۸) :-

۱- دەبىت بەرپۇوه بەرایەتى ئەندازە و ئاوهدا نكىرنە وە دىوانى وەزارەت بە تەنسىق لە گەل بەرپۇوه بەرایەتىيە گشتىيە كانى ئەوقاف و شارەوانىيە كان هەلسن بە وەقف كردنى ئەم زەۋيانە لە نەخشە بەرەتىيە نوئىيە كانى شارەوانىيە كان تەرخانكراون بۇ مزگەوت كە كىشە مولكايەتى نەماوه لە سەرەي وە بەناوى شارەوانىيە كان كراون. وە كەن وە قفييکى مضبوط لە سەرپارەت مەوقوفاتى وەزارەت .

۲- دواى وەقف كردنى زەۋىيە كان لەرپىگاي پىتشېرىكى ئەندازەيى و دارايى بدرىتە خىرخوازان دواى گىتنە بەرى رېكىارى ياسايى.

۳- بەرپۇوه بەرایەتى ئەندازە و ئاوهدا نكىرنە وە كاربکات بۇ يە كخستنى دىيزايىنى گومبەت و منارە مزگەوتە كان كەمۇرکى كوردەوارى ھەلبىگىرەت و تىكەل بەپىشكەوتە بىناسازىيە مۆدىلە مۆدىرنە كان بکات

ماددهى (۱۹) :

ھەربىريارو رېنمايمەكى تايىھەت بە دروست كردنى مزگەوت دەرچووبىت ھەلدە وەشىتە وە.

ماددهى (۲۰) :

ئەم رېنمايمە بلاو دەكىتە وە لەرپۇزىنامە (وەقايعى كوردىستان) و جىبەجى دەكىت پاش بلاو كردنه وە.

د. پشتىوان صادق عبدالله

وەزىرى ئەوقاف و كاروبارى ئايىنى

وەزارەتى دارايى و ئابوورى

ژمارە : ۱۳۰۴۵ لە ۲۰۱۹/۱۰/۳۰

پالپشت بە نووسراوی سەرۆكایەتى ئەنجومەنى وەزیران ژمارە (۶۸۵۹) لە ۲۰۱۹/۹/۲۹ و ئاماژە بە خالى (۱) لە بىرگەي (دووھم) لە رىنمايمان ژمارە (۱۰) ي سالى ۲۰۱۹ كە تايىبەتە بە گواستنەوەي فەرمانبەرانى گرىيەست لە سەرچەم وەزارەت و فەرمانگە كانى نەبەستراو بە وەزارەت بىيارماندا بە دەركىدى ئەم رىنمايمىھى خوارەوە :-

**رىنمايى دارايى ژمارە (۱۲) ي سالى ۲۰۱۹
رىنمايى تايىبەت بە گواستنەوەي فەرمانبەرانى گرىيەست**

يەكەم : مەرچە كانى گواستنەوە

۱- گواستنەوەي لە سەر بنەماي پرۆسەي ھاوسەرگىرى بىت .

۲- دەبىن شوينى نىشته جى بۇونى دواي پرۆسەي ھاوسەرگىرى دوور كەوتىيەتەوە لە شوينى كارى ئىستاي .

۳- پىويىستە گواستنەوەكە لە مىلاكى ھەمان وەزارەت دەرنەچىت .

۴- دەبىن گرىيەستى ھاوسەرگىرى كەي ھى ئە و سالى دارايىيە بى كە تىيدايىه يان سالى دارايى پىشىووتر .

دەۋەم : ئەم رىنمايمىھى لە رىكەوتى (۲۰۱۹/۹/۲۹) بە وە كارى پى دەكىيەت و لە رۇزىنامەي (وەقايىعى كورۇستان) بىلاودە كەيىتەوە .

ئاوات چەناب نورى
وەزىرى دارايى و ئابوورى

وەزارەتی دارایی و ئابوورى

ژمارەی : ۱۳۰۴۵ لە ۲۰۱۹/۱۰/۳۰

پالپشت بەنوسراوی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە(۴۸۸۰) لە ۲۰۱۹/۹/۲۷ و رینمايمان ژمارە(۲۷) سالى ۲۰۱۳ كە تاييەتە بەنرخى خواردن بۇ بەندكراوان بىپارماندا بەدەركەن ئەم رىنمايمان خوارەوە:-

رینمايمان دارایی ژمارە(۱۳) ئى سالى ۲۰۱۹

رینمايمان تاييەت بەخواردنى بەندىيەكان

يەكمەم: بۇ دەزگاى ئاسايىشى هەرىمى كورستان و ئەنجومەنی ئاسايىشى هەرىم دابىن كردنى خواردن بە بىرى (۷۰۰) حەوت ھەزار و پىئىنج سەد دىنار بۇ(۳) ژەم خواردىنى رۆزانە و لە چوارچىوهى پىشىنە مانگانەيان دابىن دەكريت و خەرج دەكريت.

دۇوەم: بۇ ئەم بەندىيەنە كە لە دام و دەزگاكانى وەزارەتەكانى ناوخۇ و كاروبارى كۆمەلائىه تىدان بەم ميكانيزمە خوارەوە (۳) ژەم خواردىنى رۆزانە دابىن دەكريت.

لە (۱) تاكو (۵۰) بەندكراو	(۱۲,۰۰۰) دوانزە ھەزار دينار	-۱
لە (۵۱) تاكو (۱۵۰) بەندكراو	(۱۰,۰۰۰) دەھەزار دينار	-۲
لە (۱۵۰) بەندكراو و بەسەرهە	(۷,۰۰۰) حەوت ھەزار دينار	-۳

سېيەم: نرخەكانى سەرەت بەرۈزىرىن رادەن بۇ (۳) ژەم خواردىنى رۆزانە.

چوارەم: دابىن كردنى ئەم خواردىنانە بەپىى لىستى زانستى و بەپىى وەرزەكان دەبىت و دەكريت لەلائەن خۆتانەوە خواردىنانە كەن يەكبىخىرىت بەپىى ميكانيزمىكى گونجاو.

پىئىنچەم: ئەگەر ژمارەي بەندىيەكان لە نىوان پۆلىنەكانى ھاتتوو لە خالى(دۇوەم) ئى سەرەت گۇرانكارى لەسەر كرا ئەوا بەپىى پۆلىنە كە نرخەكان دىبارى دەكريت بۇ نمونە ئەگەر گىرىبەستە كە لەسەر پۆلىنى (دۇوەم/۲) بىت بەلام ژمارەي بەندىيەكان لە رۆزىك گەيشتە (۱۷۰) بەندى (۱۰) بەندى نرخى خواردن بىرى (۱۰,۰۰۰) دەھەزار دينار بۇ(۲۰) بەندىيەكەن تر بىرى (۷۰۰) حەوت ھەزار دينار.

شەشەم: دابىن كردنى خواردن لە رىى كەمگەرى و بەپىى رینمايمى گىرىبەستە گشتىيەكان ژمارە(۲) ئى سالى ۲۰۱۶ ئى وەزارەتى پلان دانان دەبىت و كەمگەرىيە كە لەسەربىنەمای خشتە بەنرخەوە بىت (كىشىقىسىز) و بەلەيندەران نرخى بە شىۋەتى يەك رىزە لەسەر گشت نرخەكان پىشىكەش بىات.

حەھوتەم: لەپاش ئەنجامدانى پرۆسەتى تەندەرەن و گىرىبەستە پىيوىستە بەنوسراوىكى فەرمى ئاراستەتى وەزارەتمان/بەرپىوه بەرایەتى گشتى زمىركارى/ب.خەرجىيەكان بەكىرىت بەمە بەستى پەسەندىرىن و خەرج كەنلى.

ھەشتم: ئەو گىرىبەستانە كە پىش ئەم رینمايمان دەرچوون ھەروەك خۆي كارى لەسەر دەكريت و پاش كۆتاپىي هاتنى پىيوىستە بەپىى ئەم رینمايمان كارى لەسەر بەكىرىت.

نۇيىەم: كار بە هېچ رینمايمى و نوسراوىكى تر ناڭرىت.

دەھىم: ئەم رینمايمان لە رىكەوتى دەرچوونىيە وە كارى پى دەكريت و لە رۆزىنامە وەقايىعى كورستان بىلاودە كەنلى.

ئاوات جەناب نورى

وەزيرى دارايى و ئابوورى

وەزارەتى ئاوهدان كردنەوە و نىشتهجى كردن

ژمارە : ٥٤٢٩ ٢٠١٩/١١/٤

بە پىسى ئەو دەسەلاتەي كە پىيمان دراوه لە ماددەي (٢٥) ياساي ژمارە(٣) سالى ٢٠١٢ ياساي رىگاوبانە گشتىيەكانى هەريمى كورستان_عىراق ، ئاماژە بە بەندى(يەكەم و دووھم و سىيەم)لە ماددەي حەوتەم لە بەشى چوارەمى ياساي سەرەوە (قەدەغەكراوهەكانى رىگا گشتىيەكان و پردهكەن) وە پالپىشت بە كۆنۈوسى ھاوبەشى نېوان وەزارەتكانى(ئاوهدان كردنەوە نىشتهجى كردن و ناوخۇ و دارايى و ئابورى) بىيارماندا بە دەركىرىدى ئەم بەيانەي خوارەوە :

بەيانى ژمارە(١) ي سالى ٢٠١٩

ھەمواري بەيانى ژمارە(٤) ي سالى ٢٠١٦

تايىهت بە (قەدەغەكراوهەكانى رىگا گشتىيەكان و پردهكەن)

يەكەم: قەدەغەكراوهەكان بەپىوانەيەك ھەزمار دەكرين كە دەكەۋىتە نېوان دووھىلى ھاوتەرەپەن دەركىرىدى ئەم بەيانەي خوارەوە :

دووھم : ھەزمار كردنى قەدەغەكراوهەكان بۆ ئەو رىگا سەرەكىانەي جووت سايدىن لە چەقى دوورگەي ناوهەرلاستەوە دەبىت بۆ ھەر لايەك وە بۆ ئەو رىگا سەرەكىانەي يەك سايدىن لە ناوهەرلاستى رىگاكەوە دەبىت بۆ ھەر لايەك .

سېيەم: قەدەغەكراوهەكان بەپىوانەيەك ھەزمار دەكرين كە دوورىيەكەي لە ناوهەرلاستەوە دەكاتە نىوهى بىرى قەدەغەكراوهەكە بۆ ھەر لايەكى راست و چەپ .

چوارەم: قەدەغەكراوهەكان بۆ رىگا سەرەكىانەي جووت سايدىن بە(١٠٠)مەتر دىيارى كراوه لە چەقى دوورگەي ناوهەرلاستەوە دەبىت ، واتە(٥٠)مەتر بۆ ھەر لايەكى راست و چەپ .

پىنجەم: لە كاتى پىويىست وە بەپىسى قۆناغ وەزارەتى ئاوهدان كردنەوە و نىشتهجى كردن ھەلدەستىت بە زىادكىرىنى برىگەي نوى ھەمواركىرىنەوەي ئەم بەيانە لە بەر رۆشىنایى بەرزەوەندى گشتى و لە چوارچىيە ئاوهدان كردنەوە ئەم بەيانە لە رۆزى دەرچونىيەوە جى بەجى دەكىيت وە لە رۆزىنامەي وەقايىعى كورستان

شەشەم: ئەم بەيانە لە رۆزى دەرچونىيەوە جى بەجى دەكىيت وە لە رۆزىنامەي وەقايىعى كورستان بىلاودەكىيەتەوە .

ئەندازىيار / دانا عبدالكريم حمە صالح
وەزىرى ئاوهدان كردنەوە و نىشتهجى كردن

وەزارەتى کاروکاروبارى كۆمەلايەتى

بەيانى ژمارە (۱) ئى سالى ۲۰۱۹

بەپىئى ئەو دەسەلاتەي پىمامنەراوە لە ماددەي (حەوتەم / بىرگەي دووھم) لە ياساي وەزارەتى کاروکاروبارى كۆمەلايەتى ژمارە (۱۲) ئى سالى ۲۰۰۷ بىيارماندا بە:-

- ھىنانەكايىھى (استحداث) كىرىنى بىنكەي كەمئەندامان لە قەلادزى سەر بە بەرىۋەبەرایەتى گشتى چاودىرى وگەشەپىدانى كۆمەلايەتى ھەلەبجە.

- ئەم بەيانە جىبەجى دەكىيەت لە رۆزى دەرچۈونىيە وھ پىكەوتى ۲۰۱۹/۱۰/۳۱ .

بەيانى ژمارە (۲) ئى سالى ۲۰۱۹

بەپىئى ئەو دەسەلاتەي پىمامنەراوە لە ماددەي (حەوتەم / بىرگەي دووھم) لە ياساي وەزارەتى کاروکاروبارى كۆمەلايەتى ژمارە (۱۲) ئى سالى ۲۰۰۷ بىيارماندا بە:-

- ھىنانەكايىھى (استحداث) كىرىنى پەيمانگاي ھيواي نايىستانى گەرميان ، لە قەزاي كەلار ناوهندى ئىدارەتى گەرميان ، سەر بە بەرىۋەبەرایەتى گشتى چاودىرى و گەشەپىدانى كۆمەلايەتى گەرميان

- ئەم بەيانە جىبەجى دەكىيەت لە رۆزى دەرچۈونىيە وھ پىكەوتى ۲۰۱۹/۱۱/۴ .

بەيانى ژمارە (۳) ئى سالى ۲۰۱۹

بەپىئى ئەو دەسەلاتەي پىمامنەراوە لە ماددەي (حەوتەم / بىرگەي دووھم) لە ياساي وەزارەتى کاروکاروبارى كۆمەلايەتى ژمارە (۱۲) ئى سالى ۲۰۰۷ بىيارماندا بە:-

- ھىنانەكايىھى (استحداث) كىرىنى بەشى بەدواداچۇون لە وەزارەتمان سەر بە نۇوسىنگەي وەزىز.

- ئەم بەيانە جىبەجى دەكىيەت لە رۆزى دەرچۈونىيە وھ پىكەوتى ۲۰۱۹/۱۰/۳۱ .

كويستان محمد عبدالله

وەزىزى کاروکاروبار كۆمەلايەتى

وەزارەتى تەندروستى

بەپىسى ئەو دەسەلەتەي پىماندراوه له ماددهى (شەشم / بىرگەي دووھم) لە ياساي وەزارەتى تەندروستى ژمارە (۱۵) ئى سالى ۲۰۰۷ بىيارماندا بە:-

بەيانى ژمارە (۳۴) ئى سالى ۲۰۱۹

- كىردىنەوەي (تاقىيگە ئى ناوهندى خۆراكى راپەرین) سەر بە بەرىۋەبەرایەتى گشتى تەندروستى راپەرین .
- ئەم بەيانە جىبەجى دەكىرىت لە رۆزى دەرچۈونىيە وەرېكەوتى ۲۰۱۹/۱۰/۱۷.

بەيانى ژمارە (۳۵) ئى سالى ۲۰۱۹

- كىردىنەوەي (ئەم بىنكە تەندروستىيانەي كە ناو ناونىشانىيان لە خوارەوە هاتووھ) سەر بە بەشى كىرددە پىزىشكىيە كان لە بەرىۋەبەرایەتى گشتى تەندروستى ھەولىر .
- ئەم بەيانە جىبەجى دەكىرىت لە رۆزى دەرچۈونىيە وەرېكەوتى ۲۰۱۹/۱۰/۲۱

ژ	بەكە	شويىنى بىنكە
۱	بارەگاي ليوا	سېبىران
۲	فەوجى / ۱	دېبەگە
۳	فەوجى / ۲	تاوكى
۴	فەوجى / ۳	شىخان
۵	فەوجى / ۴	كەورگۆسك
۶	فەوجى / ۵	نۆغەران

بەيانى ژمارە (۳۶) ئى سالى ۲۰۱۹

- كىردىنەوەي (بنكەي تەندروستى ئىمام قاسم) لە قەزاي پىشىر سەر بە بەرىۋەبەرایەتى گشتى تەندروستى راپەرین .
- ئەم بەيانە جىبەجى دەكىرىت لە رۆزى دەرچۈونىيە وەرېكەوتى ۲۰۱۹/۱۱/۳ .

بەيانى ژمارە (۳۷) ئى سالى ۲۰۱۹

- كىردىنەوەي (بنكەي تەندروستى جۆرى (E)) لە گوندى قەلبەزه سەر بە قەزاي شارەزوور سەر بە بەرىۋەبەرایەتى گشتى تەندروستى سايمانى .
- ئەم بەيانە جىبەجى دەكىرىت لە رۆزى دەرچۈونىيە وەرېكەوتى ۲۰۱۹/۱۱/۷ .

د.سامان حسین بەرزنجى

وەزىرى تەندروستى

بيان رقم (١٠) لسنة ٢٠١٩

بيان التعديل الثالث لتعليمات عمل مكاتب و شركات تعليم السياقة المرقم (٣) لسنة ٢٠١٦

استناداً الى الصلاحيات المخولة لنا بموجب المادة (٣ / الفقرة ١) من قانون وزارة الداخلية لأقليم كوردستان
المرقم (٦) لسنة ٢٠٠٩ وأشاره الى تعليمات عمل مكاتب و شركات تعليم السياقة المرقم (٣) لسنة ٢٠١٦
المنشورة في جريدة وقائع كوردستان بعدها (١٩٤) الصادرة في ٢٠١٦/١/٣١ وبيان التعديل الأول للتعليمات
اعلاه المرقم (١٤) لسنة ٢٠١٧ المنشور في جريدة وقائع كوردستان المرقم (٢١٦) في ٢٠١٧/١٠/١٠ وبيان التعديل
الثاني للتعليمات اعلاه المرقم (٦) لسنة ٢٠١٨ المنشور في جريدة وقائع كوردستان المرقم (٢٢٤) في ٢٠١٨/٤/٢٩
ولمقتضيات المصلحة العامة قررنا اصدار بيان التعديلات الآتية:

أولاً : تضاف فقرة من المادة (الخامسة عشر) من التعليمات اعلاه وتقرأ كالتالي :
المادة الخامسة عشر :

أ- على المكاتب المجاز قبل صدور هذه التعليمات تكييف اوضاعها وفق هذه التعليمات خلال الفترة المحددة
لنفذها .

ب- تسري جميع احكام المواد الواردة في هذه التعليمات الخاصة بشروط منح اجازة مكاتب تعليم قيادة
السيارات على منح اجازة مكاتب تعليم قيادة الدراجات النارية .

ثانياً : ينفذ هذا البيان من تاريخ صدوره وينشر في جريدة (وقائع كوردستان) .

ریبەر أەمەد

وزیر الداخلیة